

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije

April 1
1971

Poštnina plačana v gotovini

MALI OGLASI

Lovce obveščam, da ne sprejemam v prepariranje zaščitene ptic in sesalcev, ki jih navaja Odredba o varstvu koristnih ptic in koristnih sesalcev, Ur. list SRS, št. 29-161/66, z dne 15. 9. 1966. Rafko Potočnik, preparator, Kocenova 3, 63000 Celje.

Obveščam lovce, da sprejemam v prepariranje vse vrste divjadi. K glavam srnjakov, gamsov itd. kakor tudi za montažo rogov izdelujem rezljane deske v različnih izvedbah. Cene konkurenčne! Franc Sink, preparator, Sp. Besnica 81, 64201 Zg. Besnica — Kranj.

Prodaj dvogled 6 × 30 Carl Zeiss — Dienstglas za 250 din. Žitnik, Celovška 138, 61000 Ljubljana, tel. 56-078.

Kupim polrisanico — brezpetelinko, novo ali na pol novo, dobro ohranjeno, prva cev šibre kal. 16 ali 12, druga cev krogla kal. 7,9 mm. Nikola Stanić, Titova 29, 77240 Bosanska Krupa.

Ugodno prodaj nevezane letnike revije LOVEC: 1932, 38, 39, 40, 47, 50, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67. Stanko Krištof, Pristava 10, 63210 Slovenske Konjice.

Kupim nešolanega kdl. ptičarja, psa, starega do 10 mesecev. Lojze Zajc, Rožna dolina II/30, 61000 Ljubljana.

Prodaj kdl. istrijanko s prav dobro oceno, staro 4 leta, odlična zajčarka in lisičarka. Alojz Adamič, Logarje 1, 61315 Vel. Lašče.

Naprodaj nerabljen knjiga »Naš lov« II. del, pri uredništvu.

Prodaj dobro ohranjeno kombinirano lovsko puško 6,5/57 R × 16/70 z menjalnimi cevmi 16/70 × 16/70. Branko Drezgič, Prisoje 41, 62391 Prevalje, telefon 85-443.

Opozorilo sodelavcem

Za izplačilo honorarjev za objavljene prispevke (članke, dopise, slike) v našem glasilu nam pošljite izjavo po naslednjem vzorcu:

Izjava

Podpisani:

stanovanje:

kraj

ulica

občina

zaposlen v

izjavljam, da od 1. januarja tega leta do danes nisem imel toliko dohodkov, da bi presegli 2000 din in bi moral zaradi tega odpreti žiro račun.

Dne

(lastnoročni podpis)

Kdor pa ima žiro račun, naj nam pošlje njegovo številko!

Uredništvo

Kinološka zveza Slovenije priredi ob 50-letnici
slovenske in jugoslovanske kinologije

Mednarodno razstavo psov vseh pasem

5. in 6. junija 1971 v Hali Tivoli v Ljubljani

Najlepšim psom bodo podeljeni naslovi:

CACIB – KANDIDAT ZA MEDNARODNEGA PRVAKA

CAC – KANDIDAT ZA DRŽAVNEGA PRVAKA

PRVAK SLOVENIJE 1971

PRVAK LJUBLJANE 1971

MLADINSKI PRVAK LJUBLJANE 1971

Prijavnice za prijavo psov za razstavo bomo razposlali neposredno lovskim družinam. Rok za prijavo do 10. maja 1971, na naslov: Kinološka zveza Slovenije, Župančičeva 9/II, 61001 Ljubljana, p. p. 349, telefon (061) 22-798.

Prireditveni odbor

Pijte

priznano

Laško

pivo!

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

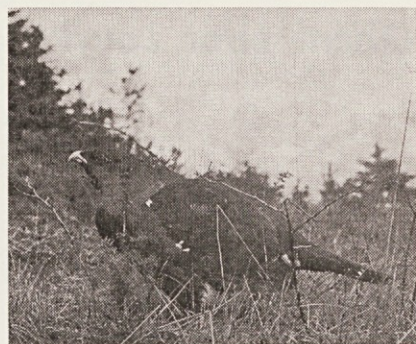
LIV. letnik

št. 1

april-mali traven 1971

Foto Ivan Mikec-Mitja:
Divji petelin po jutranjem petju.

»Iz tega sledi, da je lovni čas na petelina, kakor ga dovoljuje naš zakon o lovstvu, zgrehšen. Če bi temeljil na biologiji divjega petelina, bi se smel začeti kvečjemu s 1. majem ali celo teden kasneje,« je napisal ing. Vitomir Mikuletič v članku na strani 8.

Vsebina

Blaž Krže	Občni zbor Lovske zveze Slovenije	2
Mirko Anzeljc	Strokovna analiza podatkov kot osnova lovskega go-spodarjenja	5
Ljuban Zadnik	Lovska strokovnost	7
Ing. Vitomir Mikuletič	Ali prav gospodarimo z divjim petelinom?	8
Dr. Ivan Kalinšek	Divjad — pomemben vir prehrane v partizanskih bolnicah v Kočevskem Rogu	11
Jože Rajšp	Lov ni zgolj ubijanje	13
Iz naših logov:	Prvič nad petelina — Dr. Janko Lokar	14
Po lovskem svetu:	Safari pod afriškim soncem — Peter Adamič	16
Lovski oprtnik:	Mufloni v lovišču LD Škofja Loka — Peter Adamič	18
Fotoamater:	Ni se hotel slikati — Ing. Tomaž Kočar	19
Mladi pišejo:	Z odprtimi očmi v naravo — Rajko Čeh	20
Lovska organizacija:	Poslovanje fazanerije Vurberg — Franjo Slamič	20
	Proslava dneva republike na Frati — Anton Kranjc	22
	Tečaj za lovske čuvaje — B. Krže	23
Jubilanti		23
Umrli		24
Lovska kinologija		25
Lovsko izrazoslovje		27
Šaljive		29
	Cenik za lov inozemskih lovskih gostov v Sloveniji	30

»LOVCA« izdaja Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Župančičeva 9. Predsednik izdajateljskega sveta Tone Svetina, urednik in odgovorni urednik Francè Cvenkel. Vse gradivo za objavo pošiljajte Uredništvu »Lovca«, 61001 Ljubljana, Župančičeva 9, poštni predal 505, telefon 21-245 in 21-819. — Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Letni prispevek področnih lovskih zvez Lovski zvezi Slovenije, v katerem je vračunana tudi naročnina za »Lovca«, je po članu 48 din. Za člane družin, ki niso včlanjene v področne zveze in druge naročnike je letna naročnina 55 din; za inozemstvo 70 din; posamezna številka 4,50 din. — Cene malim oglašom za člane lov. organizacij, povezanih v LZ in LZS; do 15 besed 4 din, od 15 do 25 besed 5 din, od 25 do 35 besed 6 din; za vse druge dvojna cena. Male oglase je treba plačati hkrati z naročilom. — Žiro račun Lovske zveze Slovenije: 501-8-47/1. — Tiskala in klišeje izdelala Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani.

Občni zbor Lovske zveze Slovenije

V soboto, 6. marca, je bil v prostorih Zdravilišča Radenska v Radencih redni občni zbor Lovske zveze Slovenije. Poleg 82 delegatov iz 18 področnih lovskih zvez in lovskogospodarskih organizacij ter članov upravnega, izvršnega in nadzornega odbora so občnemu zboru prisostvovali predsednik LZ Jugoslavije Blažo Djuričić, član izvršnega odbora Lovske zveze Bosne in Hercegovine ing. Žika Rapaić, tajnik LZ Hrvaške Jeronim Juričan-Remuš, predsednik Lovske zveze AP Kosova in Metohije Peter Borozan, predsednik LZ Makedonije Boge Kuzmanovski, predsednik LZ Srbije ing. Milorad Nikšić, predsednik Lovske zveze AP Vojvodine Mladen Čomić, predstavnik Republiške konference SZDL Adolf Arrigler, član Izvršnega sveta SRS Jožko Štrukelj, dekan Biotehniške fakultete v Ljubljani prof. dr. Stane Valentinčič, republiški lovski inšpektor Lojze Lakner, predsednik Kinološke zveze Slovenije Franjo Bulc ter predstavniki občinskih skupščin Gornja Radgona in Murska Sobota.

Prisotnost najpomembnejših predstavnikov lovskih organizacij iz skoraj vseh republik in pokrajin ter pomembnih družbenopolitičnih delavcev brez dvoma obeležuje gospodarski in družbeni napredek slovenskega lovstva v zadnjih letih, čeprav so pogoji za gospodarjenje z lovišči vse težji. Upravni in izvršni odbor ter strokovni sekretariat Zveze so za občni zbor pripravili obširno poročilo in analize, ki odpirajo problematiko in nakazujejo perspektivo lovstva, uvodno besedo predsednika k razpravi pa objavljamo v celoti:

Tovariši delegati!

Menim, da ima naša lovska organizacija posebno mesto in vlogo v današnji moderni industrijsko razviti družbi. Še pred nekaj leti smo za del

Rado Pehaček, predsednik Lovske zveze Slovenije

družbe predstavljali organizacijo, ki se okorišča z družbenim imetjem, za del družbe smo bili podaljšana združba fevdalizma, zaključena kasta z numerus clausus (omejeno število), ki ga branimo z visokimi pristopninami, za socialistične teoretike pa prisvajalci rente. Naj bi bili očitki upravičeni ali ne, slovenska lovska organizacija se je odločno spoprijela z vsem, kar predstavlja zaostalost, konservativizem in odločno krenila po poti razvijajočega se samoupravnega socializma.

Da je divjad družbena imovina, smo razčistili tudi v praksi, saj mora vsak lovec dosledno plačati vse, kar vzame iz lovišča. In tako zbrana sredstva vračamo v lovišča za njihov napredek. Danes gremo še dalje. Napore za ohranitev divjadi smo razširili s prizadevanjem za ohranitev okolja, ki je potrebno divjadi za njen obstoj. To pa pomeni, da prevzemamo nase del naloge, ki jo bo imela zlasti v bodoče vsa naša družba za varstvo naravnega človekovega življenjskega prostora. To daje naši organizaciji novo kvaliteto in zato ni slučajno, da so zadnji predlogi sklepov na prvem mestu. Ko smo ločili financiranje naše društvene dejavnosti, kar gre iz naših žepov, od gospodarjenja z družbenim imetjem, ki si ga ne more noben član naše lovske organizacije prisvajati, smo pretrgali

zadnje vezi, ki so dišale po fevdalizmu. Tudi plačevanje divjačine s članarino v bistvu ni nič drugega kot krinka za prisvajanje ali delno prisvajanje družbene imovine.

Šele po tem aktu se pojavljamo kot organizacija, ki upravlja od družbe zaupano ji imovino, katero si brez plačila ne prisvaja, temveč jo obogateno z našim prostovoljnim neplačanim delom varujemo družbi.

Pred družbo stopamo kot organizacija ljubiteljev divjadi in narave sploh, zbrani in organizirani smo na principu prostovoljnosti, in nam predpisi naše organizacije prepovedujejo vsako osebno okoriščanje. Lovci so amaterji, ki za svoje delo ne prejemaajo plačila, v to delo jih žene ljubezen do narave, do divjadi. Naše neplačano amatersko delo je naša največja moč in vrednost, s katero se pojavljamo pred družbo. To vrednoto nameravamo še nadalje razvijati in jo zato postavljamo na drugo mesto v naših predlaganih sklepih za bodoče delo.

Tudi očitka o zaprtosti lovske organizacije nismo mogli zbrisati, dokler nismo rešili vprašanja materialnih koristi. Kljub temu se število našega članstva veča, in kar je še najbolj razveseljivo, z mladimi člani, ki že ob vstopu vedo, da od lova ne bodo imeli materialnih koristi. V njihovem kandidatskem času in pri izpitu imamo dovolj časa in možnosti, da vsakega posebej preverimo, če ga v naše vrste res vleče ljubezen do narave in gojitve divjadi. Naša organizacija je zbrana iz vseh plasti našega naroda na principu enakopravnosti in svobodnega včlanjevanja ter prekriva celoten teritorij republike. Raznoličnost članstva po poklicih, položajih in starosti, povezano za skupni nesebični cilj, ima svoj odraz v medsebojnih odnosih, ki jih po tovarštvu in medsebojni pomoči moremo primerjati samo s tovarštvom v času naše NOB, in ki ga nameravamo kot tradicijo še nadalje razvijati.

Če nas zbrane pod takimi načeli in kriteriji še imenujejo izbrana družba, smo na to samo ponosni.

Dalje je naša perspektiva v prehodu iz ekstenzivnega v intenzivno gospodarjenje, kar nameravamo doseči s splošnim dvigom strokovnosti našega članstva. Današnje zapletene probleme pri gojitvi divjadi moramo obvladati z uvajanjem in maksimalnim izkoriščanjem strokovnih služb in strokovnjakov, ki so nam na razpolago. Če bodo naša neplačana amaterska dela podpirali strokovnjaki in strokovne službe, se ni bati, da ne bi uspeli tudi v kvaliteti.

Menim, da lovska organizacija Slovenije — ne samo v perspektivi, ampak že danes — upravičuje zaupanje družbe pri izvrševanju nalog, katere ji je zaupala. Če smo taka organizacija, potem smo naši socialistični družbi dolžni povedati, da nismo niti apolitični niti brezbarvni, da se za našim hrbtom ne more nobeden skrivati in da smo sestavni del napredne družbe razvijajočega se samoupravnega socializma.

V tem duhu so bili tudi naši razgovori s predsedstvom Socialistične zveze delovnega ljudstva in Štabom za splošni ljudski odpor Socialistične republike Slovenije. Rezultat razgovorov z omenjenima organizacijama je dogovor o našem sodelovanju in povezovanju, kar smo tudi predlagali kot sklep občnega zbora. Menim, da se bo takšna, v družbo vključena lovska organizacija tudi z družbo kot zakonodajalcem lahko sporazumela o svoji vlogi, dolžnostih in pravicah v novem zakonu o lovstvu.

Po tem se je razvila bogata in plodna razprava, še prej pa je predsednik tamkajšnje področne LZ Gornja Radgona Franc Dunaj izročil Lovski zvezi Slovenije umetniško sliko, delo akademskega slikarja K. Jakoba, kot spominsko darilo lovskih zvez Gornja Radgona in Ljutomer. Občni zbor je pozdravil tudi podpredsednik občinske skupščine Gornja Radgona Vlado Kreft. V razpravi so sodelovali: Franc Dunaj — LZ Gornja Radgona, Vojko Podgornik — LZ Maribor, Italo Pečarič — LZ Koper, prof. dr. Stane Valentinčič, Janez Drvarič — LZ Prekmurje, Vojko Kamenik — LZ Maribor, Rudi Tomažič — LZ Ljutomer. Franjo Bulc — LZ Novo mesto, Lojze Lakner, Angel Pucer — LZ Koper, Miloš Kelih — LZ Gorenjske, Edvard Rehar — ZLD Gorica, Mirko Kumer — LZ Maribor, Srečko Pečarič — LZ Koper, Pavle Pečarič — LZ Maribor, dr. Miran Cilensek — LZ Kočevje in Alfonz Mazlu — ZLD Ptuj.

Občni zbor sta pozdravila in tudi sodelovala v razpravi Blažo Dju-ričič in Adolf Arrigler.

Delovno predsedstvo občnega zbora: Peter Pavlič, Janez Drvarič, Lojze Briški kot predsednik, Miloš Kelih, Rado Cajnko

Občni zbor pozdravlja predstavnik Republiške konference SZDL Adolf Arrigler

Govori republiški lovski inšpektor Lojze Lakner

Jedro razprave je bilo usmerjeno predvsem v naloge, ki čakajo lovsko organizacijo v prihodnjem obdobju. Lovstvo se mora neposredno še bolj kot doslej pridružiti organiziranim prizadevanjem za varstvo naravnega okolja. Prav zaradi tega pomeni ta občni zbor vsebinsko prelomnico pri obravnavanju gojitve in obstoja divjadi v Sloveniji. Celotna perspektivna dejavnost pa bo brez dvoma zahtevala strokovnejše delo pri obravnavanju in reševanju problemov ter kreiranju dolgoročne politike lovstva sploh.

Med drugim je občni zbor sprejel vrsto predlaganih gojitvenih ukrepov z ugotovitvijo, da mora gospodarjenje z divjadjo bolj kot doslej sloneti na poznavanju in spremljanju bioloških zakonitosti ter temeljiti na usklajevanju enotnih gojitvenih meril posameznih lovsko-gospodarskih območij.

Občni zbor je soglasno ugotovil, da je v miselnosti lovcev že dosežen pomemben premik pri doslednejšem izvajanju določila, da je divjad družbena lastnina, in da se sredstva iz lovišča morajo vra-

čati samo v lovišče oz. za gojitev divjadi.

V celoti je bil sprejet in deloma dopolnjen obširen predlog sklepov občnega zbora, katere je že prej na osnovi gradiva pripravil izvršni odbor LZS. Ustrezno dopolnjene sklepe bomo v celoti objavili v prihodnji številki »Lovca«. Občni zbor je zavzel stališče, da je treba te sklepe kot družbeni dogovor vseh slovenskih lovskih organizacij izvajati soglasno, prizadevno, dosledno in odločno, kajti le tako bomo upravičili zaupanje naše družbene skupnosti in si ustvarili pogoje za uspešno perspektivno dejavnost kot družbeno pomembna in koristna samoupravna organizacija.

Neposredno po občnem zboru je bila prva seja in konstituiranje upravnega odbora LZS, ki je za predsednika ponovno soglasno izvolil Rada Pehačka, za podpredsednika pa Tineta Remškarja in Lojzeta Briškija. Drugi člani upravnega odbora so: Janez Žunič, LZ Bela krajina, Jože Kuntarič, LZ Celje, Franc Dunaj, LZ Gornja Radgona,

Lovro Šuler, ZLD Gorica, Miloš Kelih, LZ Gorenjske, Venčeslav Straus, LZ Idrija, dr. Miran Cilenšek, LZ Kočevje, Peter Pavlič, LZ Koper, Ivče Majcen, ZLD Ljubljana, Rudi Tomažič, LZ Ljutomer, Ivo Skerlovnik, LZ Maribor, Jakob Baraga, LZ Notranjske, Franjo Bulc, LZ Novo mesto, Franc Bittner, LZ Postojna, ing. Vlado Jenko, LZ Posavje, Janez Drvarič, LZ Prekmurje, Drago Klobučar, ZLD Ptuj, Stanko Dolanc, LZ Zasavje, Ivan Fabjan in ing. Aleksander Gergar iz lov. gospodar. organizacij.

Upravni odbor je imenoval izvršni odbor LZS v naslednjem sestavu: Predsednik Rado Pehaček, član Sveta federacije, generalpolkovnik; podpredsednik Tine Remškar, član Zbora narodov; podpredsednik Lojze Briški, sekretar Medobčinskega sveta ZKS v Mariboru in član sekretariata CK ZKS; — člani: Ivan Bokal, republiški podsekretar za gospodarstvo; Ivan Cvar, šef kadrovske službe v »Iskri«; Stane Dolanc, član Izvršnega biroja ZKJ; Slavko Kováč, tajnik LZ Celje; Ive Krevs, svetovalec IS SRS; dr. Ernest Petrič, član IS SRS; Drago Šumak, direktor Zavoda za rezerve SRS; Lado Švigelj, direktor lovišča Rog, Kočevje; Ljuban Zadnik, direktor Lovske zadruge »Lovec«; dr. Slavko Zorè, pravnik in družbeni delavec ter ing. Blaž Krže, sekretar LZS, kot starešina delovne skupnosti Zveze.

Upravni odbor je skladno s pravili za predsednika izdajateljskega sveta »Lovca« imenoval znanega slovenskega pisatelja Toneta Svetino, druge člane sveta pa bo potrdil na naslednji seji.

Nadzorni odbor, katerega je izvolil neposredno občni zbor, pa sestavljajo dr. Jože Benigar, Otmar Cvirn in Tone Kropušek.

B. Krže

Del delegatov na občnem zboru LZS (vse foto R. Bradaškja)

Strokovna analiza podatkov kot osnova lovskega gospodarjenja

Mirko Anzeljc

Splošno znana resnica je, da je gospodarjenje toliko bolj zahtevna naloga, kolikor bolj želimo, da je gospodarjenje intenzivno, racionalno in uspešno. To pravilo pa ne velja samo za »čiste« gospodarske panoge, ožje ali širše družbene skupnosti, ampak tudi za lovsko gospodarstvo. Res je, da je lovstvo kot gospodarska panoga v specifičnem položaju in v tej panogi ne moremo v celoti upoštevati raznih ekonomskih zakonitosti in pravil, ki veljajo v gospodarskih organizacijah. Vendar pa kljub temu ne moremo trditi, da se lahko uspešno gospodari tudi brez upoštevanja najsplošnejših principov, ki veljajo v gospodarstvu, oziroma da se lahko gospodari »na pamet«, kot se zdi primerno tej ali oni lovski organizaciji ali posamezniku. Mislim, da je to upošteval tudi zakonodajalec, saj sedaj veljavni zakon o lovstvu določa, da morajo imeti lovske organizacije dolgoročne lovskogospodarske načrte. Tak načrt mora vsebovati zlasti podatke o naravnih in gospodarskih lastnostih lovišča in ukrepe za trajno ohranitev divjadi, pri tem pa upoštevati interese rekreacije in lovskega turizma. Dalje je v zakonu o lovstvu tudi navedeno, da je podlaga za izdelavo dolgoročnega lovskogospodarskega načrta lovski kataster, boniteta lovišča in vrste divjadi v lovišču. Oba zakona o lovstvu, tako temeljni kot republiški, poudarjata, da je lovska organizacija odgovorna za gospodarjenje z zaupanim ji loviščem in da je podlaga za gospodarjenje z loviščem lovskogospodarski načrt. Do tu je vse lepo in prav. Trdno pa sem prepričan, da sama zakonska določila še zdaleč ne zagotavljajo, da bo njihov namen dosežen in da bo lovsko gospodarstvo zares uspešno in takšno, kot si ga želimo. Po mojem mišljenju so osnove dobrega lovskega gospodarjenja naslednje:

— ustrezna ureditev lovstva z zakonodajo,

— znanstvena spoznanja iz tega področja, ki so v praksi potrjena,

— pridobljene izkušnje lovcev in lovskih organizacij,

— ustrezna notranja zakonodaja v lovskih organizacijah, ki zagotavlja optimalno učinkovitost dela,

— raven strokovnega znanja (teoretičnega in praktičnega) ter lovske zavesti članov lovskih organizacij,

— ustrezna in jasna porazdelitev nalog lovskega gospodarjenja na osnovne in višje lovske organizacije.

Iz doslej povedanega sledi, da je potrebno za uspešno gospodarjenje urediti in aktivirati precej dejavnikov, ki imajo večji ali manjši vpliv na rezultate lovskega gospodarjenja, in ki bi jih lahko opredelili tudi na dejavnike, ki jih lahko uredimo lovci sami, in na tiste, za katere je potrebno sodelovanje raznih drugih družbenih organov in so osnova za prve. V nadaljevanju se želim opredeliti samo na nekatere izmed njih in naj pri tem pojasnim, da smatram za lovsko organizacijo celotno našo organizacijsko strukturo, ki vključuje lovske družine, področne lovske zveze in Lovsko zvezo Slovenije. V svojih razmišljanjih izhajam iz dejstva, da v naši dejavnosti ni zadovoljivo urejeno razmerje med teorijo in prakso. Kajti nobena teorija ni dobra, če je ne potrdi praksa, prav tako tudi praksa ni dobra, če nima osnove v teoretično-znanstvenih dognanjih. Dejstvo je, da se moramo v lovstvu pretežno naslanjati na praktične izkušnje, vendar bi morali vzporedno razvijati tudi znanstveno raziskovalno dejavnost, oziroma bolje rečeno, da se morajo pridobljene in zbrane izkušnje strokovno obdelati in na ta način priti do zanesljivih zaključkov, ki so osnova za usmeritve in odločitve pri izvajanju lovskega gospodarjenja. Prepričan sem, da dolgoročni lovskogospodarski načrti, tako družin kot širših pod-

ročij, niso najboljši, če so samo rezultat mišljenj in pogledov posameznikov, izvirajočih iz njihovih praktičnih izkušenj in želja. Seveda velja isto tudi za lovske načrte in odločitve za krajša obdobja.

Da mi ne bo kdo očital, da s svojim pisanjem samo teoretično razglabljam, dajem nekaj konkretnih predlogov, ki bi po mojem mišljenju pozitivno vplivali na delovanje in gospodarjenje v lovskih organizacijah.

1. V vseh lovskih družinah naj se uvede enotna in sistematična lovskogospodarska evidenca.

2. Osnovne podatke (o divjadi, lovišču, trofejah, meteoroloških razmerah, intenzivnosti in trajanju prska, ruha itd.) zbirajo lovske družine, ki jih posredujejo področnim lovskim zvezam in te Lovski zvezi Slovenije za analitične obdelave. Ti podatki oziroma poročila naj bi bili opremljeni tudi s potrebnim komentarjem.

3. Lovska zveza Slovenije naj osnuje posebno strokovno službo (analitsko-raziskovalno), v kateri naj bi bil oziroma naj bi bili strokovnjaki, večši statistično-analitične obdelave podatkov. Ti bi na osnovi zbranih podatkov, obstoječe domače in tuje strokovne literature, podatkov, s katerimi razpolagajo drugi znanstvenoraziskovalni inštituti, konsultacij s priznanimi lovskimi strokovnjaki, lahko ugotovili različne korelacijske povezanosti in primerjave ter na strokovno-znanstveni način prišli do realnih in dokumentiranih zaključkov in predlogov.

4. Lovska zveza Slovenije naj bi zaradi enotnosti dela v lovskih družinah in področnih lovskih zvezah izdala poseben priročnik o poslovanju lovskih družin, ki naj bi enotno urejeval naslednja področja:

— evidenca članov,

— finančna evidenca (blagajniško poslovanje, bančno poslovanje, bla-

Foto ing. B. Galjot: Pomlad pozdravljajo

gajniška poročila, evidenca terjatev in obveznosti),

— administrativna evidenca (evidenca došlih in izdanih dopisov, lovski arhiv, zapisniki, odločbe itd.),

— kinološka evidenca,

— lovskogospodarska evidenca (evidenca o divjadi, lovišču, lovnih in lovskih napravah itd.),

— lovskogospodarski načrt (način sestave načrta, evidenca izvajanja lovskega načrta, lovska statistika),

— druga splošna navodila, ki naj zagotavljajo enoten način dela oziroma poslovanja v lovskih družinah.

5. Zaključke in predloge, ki bi jih ugotovila strokovna služba LZS na osnovi dejanskih podatkov, naj bi publicirali v taki obliki, da bi se vse lovske družine lahko temeljito seznanile z njimi. Menim, da bi bile primerne naslednje oblike:

— izdajanje posebnega letnega biltena, ki bi vseboval zbrane podatke, ocene in zaključke ter seveda tudi predloge za izboljšanje lovskega gospodarjenja,

— občasna predavanja strokovnih delavcev LZS ali strokovnih delavcev lovskih zvez,

— objavljanje najvažnejših podatkov, zlasti strokovnih ugotovitev in predlogov, v glasilu »Lovec«.

6. Nedvomno je uvedba strokovne službe pri LZS povezana z dodatnimi stroški in bi morale lovske družine odvajati ustrezen prispevek za financiranje te službe, kar pa mislim, da bi lovci sprejeli z razumevanjem še zlasti, če bi ta služba uspešno opravljala svoje delo in posredovala lovskim družinam podatke in ugotovitve, na osnovi katerih bi se izboljšalo in olajšalo lovsko gospodarjenje.

Nekateri izmed navedenih predlogov so bili v podobni obliki že objavljeni v 7. in 9. številki »Lovca«, kar dokazuje, da je to področje zelo aktualno. Za predloge, katere navajam v svojim sestavku, menim, da so koristni, vsekakor pa ne trdim, da so edino pravilni in najboljši. Z uresničenjem teh predlogov lahko pričakujemo naslednje prednosti:

— Širša in globlja strokovna spoznanja o gojitvi divjadi, o naravnih pojavih, ki posredno ali neposredno vplivajo na stalež in kvaliteto divjadi, spoznanja o uspešnosti različnih načinov gojitve in naravnih zakonitostih življenja divjadi.

— Višja raven strokovnega znanja lovcev.

— Trdnjše osnove za dolgoročno načrtovanje gospodarjenja z loviščem in za pravilno usmerjanje lovskega gospodarstva na posameznih področjih, ker bodo načrti in ukrepi temeljili na raziskanih dejanskih podatkih iz preteklosti, to se pravi na ugotovljenih dejstvih.

— Verjetno bi s časom prišli tudi do novih spoznanj, ki bi narekovala uvedbo še ustrežnejše oblike organizacije lovstva, spremembo lovske zakonodaje, notranjih regulativnih predpisov v družinah in podobno.

— Dosežena bi bila enotnost delovanja lovskih družin, red v internem poslovanju, večja povezanost med osnovnimi in višjimi lovskimi organizacijami, enoten nastop nasproti organom družbene skupnosti, realno planiranje odstrela itd. Razumljivo je, da rezultati ne bi bili vidni takoj, pač pa po večletnem delu. Kljub temu, da imajo lovske družine sedaj na razpolago več ali manj pomanjkljive podatke, menim, da bi bilo vse do sedaj evidentirane podatke za zadnjih 25 let — predvsem o divjadi (stalež, pogin, odstrel, teža, kvaliteta

trofe itd.) — treba zbrati in sistematično urediti. Tako bi ti petindvajsetletni podatki, čeravno nepopolni, služili kot začetna baza statistično-analitičnih obdelav.

Povsem naravno je, da imajo posamezni lovci do obravnavanega vprašanja različne poglede in verjetno tudi predloge. Zaradi tega svojih stališč nimam namena nikomur vsiljevati ali jih razglašati za edino pravilne, ker se lahko v

marsičem morda tudi motim. Nisem namreč nikak lovski funkcionar, ne nižji ne višji, ampak samo navaden član lovske družine in se dobro zavedam, da imajo mnogi lovci veliko več strokovnega in praktičnega znanja kot jaz. Namen mojega sestavka ni, da bi komur koli »pamet solil«, pač pa sem skušal podati in obrazložiti nekatere svoje poglede, kako izboljšati lovsko gospodarjenje.

marsikateri starejši lovec zaostaja za mlajšim, ki se je lovu posvetil z vso resnostjo. Ne mislim, da bi morali amaterski lovci vedeti toliko kot poklicni, toda morali bi biti več ali manj dobri praktiki s solidnim teoretičnim znanjem.

Na posvetih se dogovarjamo ali celo prerekamo, kdo bo smel upletniti srnjaka, če je lovski turizem potreben ali ne ipd., toda redko kje na lovskem posvetu porabijo pol ure za obdelavo neke lovske teme. To je tisto, kar po lovskih družinah manjka.

Morda lovska družina v svoji sredi nima člana, ki bi lahko obdelal temo o srnjadi, balistiki itd. Zato pa bi morala priti pomoč od zunaj. Pojavi se vprašanje, kje iskati primernega strokovnjaka. Vsekakor v višji lovski organizaciji, v področni LZ oziroma v zvezi lovske družine. Koliko področnih zvez pa ima svojega stalnega lovskega strokovnjaka in ne le administrativnega uslužbenca? Kolikor mi je znano, samo tri zveze v Sloveniji! Strokovne povezave med vrhom in terenom ni. Vmesni administrativni člen obstaja, a strokovni ne. Imamo torej administrativno lovsko organizacijo, napolnili smo tudi lovišča, na strokovno plat smo pa pozabili.*

Za poklicno čuvajsko službo se sliši, da ni denarja in tak bo tudi izgovor glede tega strokovnega člena. Toda denar iz lovišč je in

* LZS je ustanovila strokovni sekretariat, ki združuje skupino strokovnih sodelavcev. Dejavnost tega sekretariata je dovolj široka, da pri njem vsaka lovska organizacija lahko najde odgovor na vsako vprašanje o gojitvi divjadi, strokovni vzgoji članstva ipd. Sekretariat sodeluje z odsekom za lovsko IGLGS in drugimi znanstvenimi ustanovami, po drugi strani pa prepočasi in s težavo pridobiva stik s terenom. Povezava je vsekakor uspešnejša tam, kjer v področnih LZ delajo tudi strokovni, ne samo administrativni uslužbenci. Perspektiva sekretariata LZS je v trajnem sodelovanju s poklicnimi strokovnjaki pri področnih LZ.

Lovska strokovnost

Ljuban Zadnik

K razmišljanju o lovski strokovnosti so me privedli očitki, da je izpitna komisija pri Zvezi lovske družine Ljubljana prezahtevna, češ da 50 % kandidatov pade iz enega ali več predmetov. Mogoče so očitki neutemeljeni in le plod neznanja kandidatov, lahko je pa v tem tudi nekaj resnice.

Pri opravljanju lovske izpitne so pojavljajo naslednji problemi:

- neenoten kriterij ocenjevanja znanja,
- neenotne zahteve glede izpitne snovi,
- slaba praktična usposobljenost in
- pomanjkljivo teoretično znanje kandidatov.

V prvi točki bi morala delo izpitnih komisij uskladiti Lovska zveza Slovenije, kar je sorazmerno lahko zadeva.

Minimalna izpitna tvarina bi morala biti: vsebina lovskega priročnika, zakonska določila o lovu in orožju, osnovni pojmi o balistiki in kinologiji. Snov v priročniku je zajeta v najmanjši meri in je to res najmanj, kar mora amaterski lovec znati. Od te minimalne zahteve ne bi smeli odstopati, ker sicer izpiti nimajo nikake vred-

nosti in so le gola formalnost, da zadovoljimo zakonskemu predpisu.

Praktično znanje kandidatov, kakor na primer iztrebljanje srnjaka, izkoženje lisice ali mačke, je slabo, da o vabilih, pasteh in strupih ne govorim. Kandidati tudi ne obvladajo teoretičnega znanja iz lovskega priročnika, npr. živalslovja, in večkrat njihovi odgovori niso samo smešni, ampak obžalovanja vredni.

Vprašanje je, kdo je kriv za tako slabo znanje kandidatov? Menim, da osnovna lovska organizacija, tj. lovska družina, oziroma njeno članstvo.

Bodimo nekoliko samokritični, posebnost starejši lovci. Hvalimo se z dolgoletnim lovskim stažem, torej bi morali o lovu, balistiki in kinologiji nekaj vedeti. Predpostavljam, da o teh stvareh nekaj vemo, toda ali smo znanje prenesli na mlajšo generacijo. Nismo, a če smo ga, nesistematično in celo z napakami v lovskem izražanju. Mladim pravimo, da ima srnjak »roge«, da sem bil na »hohštantu« in videl »gablarja«, da je v lovišču dosti »divjačine« ipd. Tudi v izrazoslovju se kaže lovska kultura in lovsko znanje. Smelo trdim, da že

Foto A. Koprivnikar: Na ocenjevanje trofejev v Cerknici

to velike vsote, vendar leži mrtev, ali pa se pretvarja v razne zgradbe, ki nimajo nič ali zelo malo skupnega z gojitvijo divjadi. Torej ne jokajmo nad neznanjem kandidatov na lovskih izpitih, saj smo premalo naredili za splošni strokovni dvig našega lovca. Spimo na lovorikah, da je lovstvo v Sloveniji na najvišjem nivoju v Jugoslaviji, a bojim se, da bomo zaostali.

Zadnji čas je, da se zbudimo tudi na lovskostrokovnem polju. Pred

očmi imam množico lovcev, ki so daleč od večjih središč. Želijo lovskega znanja, toda nihče jim ne pomaga. Vedeti moramo, da naš preprosti lovec lažje in bolje dojemata govorno kakor pisano besedo. Če smo uspeli napolniti lovišča, izdelati kataster z bonitiranjem, bomo uspeli tudi pri strokovni vzgoji lovcev, seveda ne v enem letu. Potrebna je dobra volja in prepričanje, da je strokovnost potrebna, potrebna pa sta tudi čas in denar.

Ali prav gospodarimo z divjim petelinom?

Ing. Vitomir Mikuletič

Že precej let ugotavljamo, da stalež divjega petelina nenehno upada. Do podobnih ugotovitev so prišli tudi drugod, npr. v sosednji Avstriji in v Nemčiji. Celo v Švedski, ki je znana po tem, da ima velik stalež te divjadi, beležijo nazadovanje. Zato ni čudno, da je ta problem, predvsem pa skrb za ohranitev te čudovite divjadi sprožila vrsto raziskav na različnih strokovnih ravneh. Nekatere so znanstvene, nekatere pa temelje zgolj na bolj ali manj natančnih

opazovanjih divjega petelina v loviščih. Vsi pa pravzaprav iščejo odgovor na vprašanje: kateri so vzroki za zginjanje petelina in kako bi ta pojav omilili ali morda celo odpravili. Raziskav so se lotili predvsem Švedi, Finci, Čehi in Sovjeti. To je razumljivo, saj imajo v teh državah tudi največ gozdnih kur. Drugi pa večinoma povzemajo ugotovitve severnjakov in jih skušajo uporabiti v svojih razmerah. Morda bi se v tem pogledu lahko tudi mi kaj naučili.

Če ne drugega, vsaj to, da bi z bolj kritičnim očesom ocenili naše sedanje gospodarjenje z gozdnimi kurami in bili z njimi bolj prizanesljivi.

Najnovejše raziskave v biologiji velikega petelina so pokazale, da so bila nekatera naša pojmovanja docela napačna, s tem v zvezi pa tudi čas lova in izbira petelina za odstrel. Popolnoma novo je tudi dognanje glede spolnega razmerja, kar zelo preseneča. Če človek skuša zbrati in urediti vse to, pa potem primerja z našimi razmerami, vidi, da je problem zginevanja petelina zelo zamotan in obsežen. Nič koliko dejavnikov vpliva nanj, katerim je lastno, da so za gozdne kure vsi bolj ali manj negativni. Naj omenim neka dognanja, ki bodo brez dvoma zanimala vse, ki imajo opravka s petelini, bodisi koj gojitelji, bodisi zgolj kot lovci.

Naj začnem s spolnim razmerjem, čigar obravnavanje je pri nas postalo že kar neke vrste moda. Skoraj vsem petelinom pripisujemo poligamnost, najbolj verjetno zaradi nekritičnega primerjanja z domačo perjadjo. Tudi Boback, ki se zelo ukvarja s proučevanjem gozdnih kur, je v prvi izdaji svoje knjižice »Das Auerwild« napisal, da je najugodnejše spolno razmerje 1 : 5, v drugi izdaji pa to trditev na temelju raziskav in opazovanj že korigira in pravi, da je bila ta domneva zgrešena in da je pravilno spolno razmerje 1 : 1. To naj bi dokazovala tudi opazovanja na Finskem, kjer so kontrolirali 62 rastišč. Poprečno je bilo teh gozdnih kur na enem rastišču 7,2, od tega 3,9 petelinov in 3,3 kokoši. Seveda so možna v posameznih letih večja ali manjša odstopanja. Tako navajajo nekateri sovjetski raziskovalci, da so na nekem rastišču ugotovili prisotnost 7 petelinov in le 3 kokoši. Lindemann pa poroča, da je pri vzrejnih poskusih ugotovil le nepomemben presežek kokoši nad petelini.

Zanimivo je tudi prepričanje Finca Siivonena, da lahko en petelin uspešno oplodi v času rasti v le eno do dve kokoši. Če bi tu vpletel še svoja skromna opazovanja iz Trnovskega gozda, lahko rečem, da na raznih rastiščih nisem nikoli videl ali spodil več ko dve kokoši. Večkrat pa je bil petelin tudi sam. Zgleda torej, da bi morali biti glede petelinovega mnogoženstva le bolj razsodni.

Nadaljnja zanimiva ugotovitev, do katere je najbrž prišel že tudi kak naš petelinar, ki zna dobro opazovati, je, da pridejo kokoši sorazmerno zelo pozno na rastišče. Glede na krajevne razmere so to povprečno dnevi med 20. in 25. aprilom. Iz tega logično sledi, da pride do oploditve šele po teh dnevih. Napačno je torej, če petelina odstrelimo prej, recimo v prvi polovici aprila.

Sovjetski raziskovalci so tudi ugotovili, da vlada med petelini izrazito razvrščanje po rangi. Razdelili so jih na tri skupine: V prvi so petelini, ki krepko in korajžno pojo ter se nahajajo v sredini rastišča. V drugi so petelini, ki se redkeje in nepopolno oglašajo ter se držijo bolj na robu rastišča. V tretji skupini pa so tisti, ki sem in tja le malo zaklepljejo in smejo priti komaj do roba rastišča. Seveda so petelini iz prve skupine, ki obvladajo rastišče, najmočnejši.

Za marsikoga bo tudi nova ugotovitev, da za rastišče izbere kokoš petelina, ne pa petelin kokoš. Izbranec je vedno najmočnejši, to je tisti, ki obvlada rastišče. Po rang-razvrstitvi sovjetskih raziskovalcev torej petelin iz prve skupine. Iz tega torej sledi, da narava sama skrbi za to, da ohranja vrsto najustreznejši osebek. S tem seveda pade v vodo dokaj razširjena teorija o petelinih »pretepačih«, ki hudobni kot naj bi bili, ne pustijo peti in oplajati kokoši drugim šibkejšim petelinom. Če torej odstrelimo petelina, ki go-

spodari na rastišču, bo njegovo mesto zasedel naslednji najmočnejši, ali pa se bo zanj borilo več enakovrednih, kolikor jih seveda v lovišču sploh je. Rastitev pa je v takem primeru zelo motena, v več primerih do oploditve sploh ne pride, ker kokoš ne sprejme novega prišleka. Če torej odstrelimo »pretepača«, z gojitvenega stališča nismo naredili nikakršnega dobrega dela, pač pa narobe, slabšega sploh narediti ne bi mogli. Iz tega tudi sledi, da je lovni čas na petelina, kakor ga dovoljuje naš zakon o lovstvu, zgrešen. Če bi temeljil na biologiji divjega petelina, bi se smel začeti kvečjemu s 1. majem, ali celo teden kasneje. Nikjer ni rečeno, da moramo laziti po rastiščih kar cela dva meseca.

V tej zvezi bi omenil tudi navedbo Zimmerja na posvetovanju lovskih znanstvenikov v Düsseldorfu l. 1953, da oplodi enoletni petelin le eno jajce od šestih v gnezdu, dvoleten 30 %, trileten pa 60 %. Če to drži, potem je treba še toliko

bolj upoštevati zahtevo, da se odstrel petelinov pomakne čimbolj v mesec maj. Stari petelini, alias »pretepači«, opravljajo dolžnost ohranitve vrste, ne pa mladi.

Kebčki so silno občutljivi. Posebno mraz, vlaga in pomanjkanje živalske hrane povzročajo, da jih mnogo pogine že v prvih dneh. Tako pride do tega, da vodijo kokoši tudi v najboljših letih (topla, suha pomlad oz. poletje) največ tri do štiri kebčke. Kako važna je temperatura, nam pove podatek, da mora biti za ohranitev telesne toplote kebčkov v njihovih prvih petih dneh življenja zunanja temperatura zraka precej nad 20° C. Zato morajo ob hladnem vremenu kebčki iskati zavetje pri kokoši. Če traja slabo vreme dalj časa, kar v gorskem svetu ni tako redko, se skrajša čas, ki je potreben za iskanje hrane in nastopi smrt. Moja skromna pripomba: Lani sem v prsku lovil srnjaka v revirju lovišča Trnovski gozd, kjer so sicer doma petelini. Na različnih

Foto R. Marenčič: Kokoš divjega petelina

Foto ing. I. Kalan: Črni teloh v pomladanskem snegu

krajih sem dvignil tri kokoši, toda nobena ni vodila kebkov. Petelinja hrana je posebno pozimi v glavnem popje raznega gozdnega drevja in grmovja. Taka hrana zahteva posebno razvit prebavni sistem, ki omogoča prebavo rastlinske celuloze. Prebavo pospešujejo želodčni kamni, ki so za ohranitev petelinovega življenja nepogrešljivi. Če petelin ne more dobiti kamenčkov, pogine. To se

dogaja pozimi, če je sneg visok in daleč naokrog ni nikjer peska. Zato pogosto opazimo v loviščih, kjer je petelin doma, to divjad na gozdnih cestah in kolovozih, kjer pobira za življenje tako potreben pesek.

Čeprav je petelin dokaj stalna divjad, se tudi seli. Selitev lahko povzroči marsikaj. Navadno je vzrok za selitev sprememba okolja, npr. močne sečnje ali celo goloseki,

suša, pomanjkanje hrane, trajno vznemirjanje, neprimerno spolno razmerje in podobno. Znano mi je nekaj primerov, da so petelini zapustili stara in dobra rastišča, ko so tam močnejše sekali. V dveh primerih se petelini niso vrnili tja po več letih popolnega miru, v enem primeru pa se je rastišče obnovilo že po treh letih, čeprav z enim samim petelinom.

Že omenjeni Finec Siivonen je tudi ugotovil, da poteka rastitev ugodneje in uspešneje, če je gostota petelinov večja. Méni, da se rastitev prav razvname šele takrat, če imajo kokoši več izbire med petelini. Manjši kot je stalež, slabše poteka rastitev. Méni celo, da je pri manjši gostoti tudi nagon za valjenje pri kokoših mnogo manjši in so zato gnezda šibkejša in nevedeče kokoši pogostejše.

Največ rastišč je takih, kjer poje en sam petelin. Če odstrelimo še tega, smo praktično uničili rastišče. To velja še posebno, če petelin pade v aprilu. Zato so povsod, kjer je petelin še doma in je lovcem kaj do tega, da ga ohranijo, silno strogi pri odobritvi odstrela. Tako sem našel podatke za pokrajino Baden-Württemberg v Zah. Nemčiji, da so imeli tam pred tremi leti 64 petelinov, za odstrel pa so odobrili le 4. Ker je na večini rastišč pel en sam petelin, so odstrel odobrili le tam, kjer so peli 3 ali več petelinov.

Zanimivi so tudi podatki o petelinjem staležu v Sloveniji. Če ne upoštevamo možne napake pri ugotavljanju staleža, vidimo, da tudi pri nas stalež nenehno upada. L. 1959 navaja statistika še 1644 petelinov, deset let pozneje pa le 1037, kar predstavlja nazadovanje za 37 %. Zelo veliko za tako kratek čas! Prav tako je nazadoval odstrel. Medtem ko je l. 1960 padlo 242 petelinov, je bilo v letu 1968 uplenjenih le 119, leto prej pa samo 86.

Odstrel petelinov v sosednji Avstriji pa se je gibal tako-le: 1908.

1. — 5635, 1913 — 6434, 1935 — 2859, 1948 — 2168, 1958 pa le še 1441 petelinov. Tudi tu stalno nazadovanje.

Vse to kaže, da postaja divji petelin vedno bolj ogrožen in da ga bomo pri dosedanjem načinu gospodarjenja lahko kmalu uvrstili na seznam živali, ki izumirajo.

Kaj naj storimo? Predvsem moramo zmanjšati odstrel in ga omejiti le na tista rastišča, kjer poje več petelinov. Odstrel sam pomakniti čimbolj v mesec maj, da lahko petelini nemoteno oplode kokoši. Če so poletja hladna in mokra, posebno v začetku, naslednje leto delno ali popolnoma opustimo odstrel, ker je zelo verjetno, da je mnogo kebkov poginilo in da praktično ni bilo prirastka. Prav tako je treba kar se da ohraniti nespremenjeno okolje, kjer živi petelin, prav posebno pa rastišča. Že majhne spremembe na rastiščih včasih povzročijo, da jih petelin zapusti za mnogo časa. Tu bi sodelovanje s pristojnimi

gozdarji bilo zelo koristno. Boback tudi trdi, da je izredno pomembno, navoziti v petelinja lovišča droben in debeložrnat pesek, ki mora biti tej kurjadi vse leto na voljo. Méni, da je to za gozdne kure življenjsko važno. Posebno važnost isti avtor pripisuje tudi miru v lovišču. V času rastiive naj se po nepotrebnem ne vznemirjajo predeli, kjer so rastišča, tudi zasliševanja naj bodo skromna in previdna. Skrb za hrano, predvsem najrazličnejše grmičevje, ki rodi plodove v obliki jagod in sadežev, naj ne manjka v lovišču. Za zimsko prehrano pa so važne trepetlike in bor, ki ima posebno mesto v petelinji prehrani.

S tem člankom sem hotel opozoriti na že kritično stanje velikega petelina pri nas in vzpodbuditi k razmišljanju vse tiste, ki soddoločajo o njegovi usodi. Podatke sem črpal iz knjižice Boback, Das Auerwild, 1966, iz revij Wild und Hund in Deutsche Jäger-Zeitung ter iz statističnih podatkov Lovske zveze Slovenije.

Divjad – pomemben vir prehrane v partizanskih bolnicah v Kočevskem Rogu

Dr. Ivan Kalinšek

Slovenska centralna vojno partizanska bolnica (SCVPB) v Kočevskem Rogu je delovala od junija 1942 pa vse do osvoboditve. V več njenih dobro urejenih postojankah (Jelendol, Jelenbreg, Stari log, Lašče, Zgornji Hrastnik, Spodnji Hrastnik, Vinica, Leseni Kamen, Ajdovec itd.), ki so imele kapaciteto okoli 700 ležišč za ranjence in bolnike, je v treh letih obstoja bolnice našlo zavetje in vso potrebno zdravniško oskrbo

okoli deset tisoč ranjenih in obolelih borcev slovenske partizanske vojske.

Postojanke SCVPB so bile varno skrite v gostih gozdovih in grapah Kočevskega Roga na ozemlju s premerom 15 km. Bile so skrbno zakonspirirane in zakamuflirane. Objavljena slika nam kaže primer tipične barake za ranjence v postojankah SCVPB. Baraka je bila enostavno grajena in je dajala zavetje 20–40 ranjencem. Na enem

koncu je bil vhod, na drugem okno. Streha je na obeh straneh segala skoraj do tal. Baraka je bila krita s škodlami, vrh skodel pa nametano smrečje, da je bila neopazna tudi iz zraka. V gostem gozdu je bila povsem skrita, nevidna. Dostikrat se je zgodilo, da so mimo kake postojanke hodile sovražne kolone v oddaljenosti 50 metrov ali še celo bliže pa je niso opazile.

Da ranjenec hitreje okrevaja, potrebuje poleg zdravljenja tudi zadostno, pestro in kalorično hrano. To pa je bilo ranjencem v neusmiljenih pogojih partizanskega bojevanja včasih zelo težko zagotoviti, posebno še, kadar je bilo zaradi težkih obsežnih spopadov ranjencev veliko. Samo VII. korpus je imel leta 1944 na primer do 300 ranjencev mesečno. V Kočevskem Rogu je bila tedaj pomemben vir prehrane za ranjence tudi divjad. Po mnenju poznavalcev tedanjih razmer so intendante postojank SCVPB, ki so bili največkrat lovci, za potrebe centralne partizanske bolnice uplenili samo srnjadi okoli 400.

V svojem sestavku »Kako sem prišel v partizane« (Arhiv IZDG fasc. 417) navaja upravnik SCVPB dr. Pavel Lunaček-Igor, da sta za postojanki Jelenbreg in Jelenžleb v novembru 1942 »naša dva lovca« ustrelila 9 srn in srnjakov. Meso so deloma nasolili, kot se nasoli prašičje meso, nato pa sušili nad ognjiščem. Presenečeni so ugotovili, da ima divjačina zelo dober okus po svinjini, ako je prekajena. Za priboljšek so nato ranjencem lahko pogosto dajali prekajeno divjačino s kislim zeljem ali repo. V oktobru 1942 sta dva tovariša v postojanko Jelenbreg od nekje prinesla tudi nekaj pasti za polhe, jih popravila in začela loviti polhe. Ujela sta jih okoli 1000. Jedli so jih v krompirjevi omaki ali juhi. Divjad je tako predstavljala kar precejšnjo postavko v prehranbenem prora-

Foto dr. J. Milčinski: Baraka za ranjence v postojanki SCVPB Leseni Kamen, Kočevski Rog, avgusta 1943

čunu obeh postojank v jeseni in zimi 1942.

Do poletja 1943, je bil lov na divjad v Kočevskem Rogu neorganiziran. Partizani iz osebja postojank ali pa izmed okrevajočih ranjencev, ki so se spoznali na lov, so na svojo pest streljali divjad ranjencem za prehrano. Posamezne postojanke so se prav potegovale in prepirale za dobre lovce, da so jih imele med osebjem. Na ta način so imele zagotovljen red in obilen plen ter tako pestrejšo in izdatnejšo hrano za ranjence in bolnike.

Dne 19. avgusta 1943 pa je uprava SCVPB s posebnim dekretom uredila lov. Vsaka postojanka je morala določiti po enega izkušenega lovca, ki je smel loviti le v svojem »dogovorjenem revirju« po sporazumu med postojankami. Streljati so smeli srnjad, divje prašiče in malo divjad. Medved je ostal zaščiten. Streljali so s karabinkami. Torej lovsko pravično. Nikjer ni opisano, da bi bile glede tega kake kršitve, ali da bi za lov celo uporabljali zanke. Ko je šel lovec s kake postojanke na lov, je moral o tem obvestiti upravo SCVPB, da ni bilo zaradi streljanja nepotrebne panike in evakuacij ranjencev, ker bi sicer lahko mislili, da strelja sovražnik.

Zanimivo in pomembno je, da je mlada ljudska oblast že leta 1943 zaščitila medveda kot znamenitost

Kočevskega Roga in ga partizani niso smeli streljati, čeprav so ga večkrat videli oziroma naleteli nanj. Prav idiličen je zapis iz kronike postojanke SCVPB Spodnji Hrastnik, ki jo je ob koncu vojne napisala upravnica te postojanke dr. Božena Grossmann-Vida. Med opisovanjem dogodkov spomladi 1944. piše med drugim: »... Prebivalstvo Spodnjega (Spodnjega Hrastnika, op. p.) je postajalo vedno pestrejšo. Črn maček »Duce« je privabil nekaj pisanih mačic. Blizu postojanke je nemoteno živel in se sprehajal star medved. Iz doline smo dobili dva zajčka, od katerih smo enega ob nekem nepričakovanem obisku z baze pojedli, drugi pa nam je ušel v gozd — v svobodo. Našim otrokom (v postojanki Spodnji Hrastnik je bila tudi porodnišnica, v

kateri so rodile partizanke — matere, op. p.) se je pridružila mlada srnica »Mikica«. Napadla jo je lisica, v postojanki smo ji rane kirurško oskrbeli, pa je tudi ona ostala v partizanih. Baje še sedaj živi nekje blizu naše bolnice in komisar, ki jo je vzredil z mlekom iz stekleničke na cucelj, narejen iz prsta gumijaste rokavice, trdi da pride, brž ko ji zažvižga v bližini postojanke...« (Arhiv IZDG fasc. 417).

V izjemnih katastrofalnih razmerah, kot je na primer vojna, človeku pride zelo prav, če je izkušen lovec. Strelsko znanje, prisebnost, gibčnost in žilavost so lovčeve odlike, ki dvigajo tudi njegove borbene kvalitete. Velike važnosti pa je tudi, da lovec-borec zna upleniti divjad. Meso divjadi namreč lahko predstavlja izredno pomemben vir zdrave, krepke in izdatne kalorične hrane za ranjence in bolnike ter seveda tudi za moštvo bojnih enot.

Zanimivo in poudarka vredno je tudi, da so v izjemno težkih razmerah partizanskega bojevanja med zadnjo vojno slovenski partizani-lovci, ki so skrbeli za krepčilni priboljšek v bolniških postojankah SCVPB v Kočevskem Rogu, vedno lovili lovsko pravično in streljali divjad velikega lova le s kroglo, nikoli s šibrami ter da nikoli niso lovili z zankami.

Lov ni zgolj ubijanje

Jože Rajšp

Bilo je spomladi leta 1947, ko sem bil kot gozdarski praktikant zaposlen pri gozdni upravi v Slovenj Gradcu. Takratni pomočnik upravitelja, sedaj že pokojni Edi Serbec nama je s kolegom Matevžem mnogokrat pripovedoval o divjem petelinu in o lovu nanj. Zlasti jaz,

oblivala obris vrhov, katerim sva se bližala. Vresje je prijetno dehtelo in ker sva imela še dovolj časa, sva za nekaj trenutkov legla na mehko in dišečo odejo. Zadrževala sva dih in napeto prisluškovala v noč. Vse naokrog sama gorska tišina, ki te popelje nekam

doma s ptujske ravnine, sem ga zelo pazljivo poslušal. Kako sem si želel, da bi enkrat doživel petelinovo mogočno jutranjo pesem! Nekega dne v aprilu mi pravi Matevž, da bi šla drugo jutro poslušat petelina, ki poje pod vrhom Uršlje gore. Ne vem, če bi mi mogel obljubiti kaj lepšega.

Rano pred jutrom sva bila pripravljena na pot, kajti morala sva pohiteti, da prideva v pravem času. Do najbližjih rastišč je bilo dobri dve uri hoda. Vsepovsod je bilo mirno, niti nobena sapica ni pihljala. V dolini je bilo že povsod kopno, le ko sva se začela vzpenjati višje, so se tu in tam pokazale zaplate snega. Gorski potok je glasno šumel, drugače pa vsepovsod sama tišina. Prijatelj Matevž me je že zvečer naučil, kako moram oprezno in tiho hoditi, da se niti kamenček ne odtrklja izpod nog. Zvezde so nama prijazno mežikale z neba in rahla mesečina je

v brezkončnost. Toda marala sva se zbuditi iz prijetnega sanjarjenja in stopiti spet na pot, ki naju je vodila navkreber vse višje proti vrhu. Po polurni hoji prisluhneva v temo. Nič. Spet nekaj korakov in Matevž me rahlo dregne: »Si slišal?« Napeto poslušam, moja ušesa ne zaznajo ničesar. A vendar, Matevž, koroškega kota sin, ga je slišal. Po dolgem prisluškovanju sem tudi jaz zaslišal do tedaj neznani mi glas. Srce, ko da bi se mi ustavilo. »Začel se je oglašati, ampak ta je predalet, tu nekeje mora biti eden bliže,« mi zašepeče Matevž. Malo počakava in potem previdno nadaljujeva pot. Čez dobrih sto metrov se spet ustaviva in poslušava. Spet nič, le veter je rahlo zavel skozi borovce. Čakava in spet čakava. Vrhovi gora so že rahlo zardeli v jutranji zarji. Takrat pa zaslišiva rahel glas, kakor zamolklo klepanje, dobrih sto metrov višje od naju. »Ta

bo pravi,« mi šepne Matevž. Za hip postojiva kakor okamenela. Potem pa se je začelo najtežavnejše — naskakovanje. Vsak korak moraš preudarno postaviti, vsak gib prilagoditi okolici. Petelinovo klepanje preide v trljanje ali drobljenje, potem se zasliši glavni udarec, kakor če zamašek potegneš iz steklenice, nato se črni pevec ob brušenju tako zamakne, da ne sliši ničesar. Samo tedaj je čas za naskakovanje, za eden, dva, kvečjemu tri korake. Napredujeva zelo počasi in petelinovi glasovi so čedalje glasnejši in bližje. Dolgi kakor večnost se mi zdijo trenutki. Napeto gledava v vrhove dreves, da bi ga opazila. Takrat me Matevž rahlo pocuka za rokav in mi z roko pokaže. Napeto gledam v veje oddaljenega borovca, kjer opazim temno gmoto. Razločiti še ne morem ničesar. Pač! Za hip se gmota zgane in se prestopi po veji, obrača glavo na vse strani in prisluškuje. Nemo opazujem in srce mi navdušeno tolče v vratu. Sončni žarki rahlo pozlatijo vrhove gora in takrat se petelin mogočno prestopi po veji, skloni vrat in veličastno se razlega njegov glas. Poplesava po veji in kleplje ter brusi, jaz pa stojim kakor kip, niti z očesom ne trenem. Gledam in gledam mogočnega pevca, kralja naših gorskih gozdov. Kakor da se je čas zame ustavil. Še in še se je črni trubadur prestopal in pel budnico novemu dnevu. Takrat so sončni žarki posvetili niže in osvetliti tudi mojega skrivnostnega pevca. Jekleno se mu je zavesetilo perje, kakor da bi bil iz samih diamantov. Na tleh so se oglasile kokoši in pevec je mogočno razpel peruti ter se odpeljal v nasprotni hrib. Še dolgo sem strmел v drevo, kjer je malo prej pel veliki petelin in v ušesih mi je odmeval njegov mogočni spev. Vse naokrog so se oglasili gozdni pevci, a moje srce kakor da jih ni slišalo, kajti prepolno je bilo njegove velike pesmi...

Iz naših logov

Prvič nad petelina

Dr. Janko Lokar

Zgodba je iz knjige »Gozdovi in vode vabijo«, ki jo je leta 1943 izdala založba »Plug« v Ljubljani. Avtor je napisal to zbirko lovskega zgodb in črtic med vojno, ko so molčale lovske puške, ko je molčalo tudi glasilo »Lovec«, katerega urednik je bil dr. Janko Lokar v letih 1914, 1919 do 1922. A mislim, spominom in hrepenenju lovskega srca ni mogla zapreti poti okupatorjeva bodeča žica okrog Ljubljane. Tako je nastalo to delo. Dr. Janko Lokar je znan naš lovske pisec. Poleg omenjene knjige so njegova samostojna dela še »Ptičarji«, »Naši psi« in »Lovsko-ribiški slovar«.

Skoraj štirideset let je minilo, odkar me je neko dobro lovske srce za malo uslugo povabilo na lov divjega petelina. Kar sem vedel o tem lovu, sem znal le iz knjig in pripovedovanj. Sam še nisem imel do takrat sreče, da bi šel lahko nad tega pevca, po katerem hrepenijo vsi lovci. V gozdovih, med katerimi sem rasel, ni živel v moji mladosti petelin in je še danes prav redek.

Ker je težilo enako hrepenenje po petelinu kakor mene tudi mojega mlajšega brata, sem vzel še njega s seboj.

Brzec naju je pripeljal nekako ob petih popoldne na postajo, kjer je čakal lovske zakupnik z enim svojih čuvajev ter z dvovprežno kočijo. Po pozdravu in kratkem pomenku sva se poslovila od lovskega gospodarja in se spredla zdej na kočijo, čuvaj pa spredaj poleg voznika. Dan se je sklanjal v lep večer in kar samo se nama je smejalo, ko sta peketala konjiča po beli cesti v položnih ovinkih proti Rovtam, kjer naj bi smrt doletela drugo jutro vsaj enega petelina, če ne dveh.

Ko je začel voz zaradi klancev počasneje teči, sva se razgovarjala s čuvajem o petelinih. Zatrjeval nama je, da bova petelina gotovo slišala. Nedaleč od Rovt da pojejo trije. Vse njegovo govorjenje je pričalo, da pozna petelinji lov. Da bi ga čim bolj pridobila zase, sva

ga primerno častila v gostilni, kjer smo se ustavili, da bi prenočili.

Nekako ob desetih smo hoteli zlesti v postelje, ko se je privarilo kakih dvanajst že malo natreskanih nabornikov v gostilno. Kmalu je bila soba polna vriskanja, hripavega petja in dima. Nabornik za nabornikom je napil lovca, se zibal pred njim, mu ponujal cigarete ter naju moril s ponavljajočimi se vprašanji od kod in kam. Zato sva se z bratom poslovila od čuvaja in šla leč, potem ko smo se domenili, da naju zbudi najpozneje ob dveh.

Vrišč pod najinim nočiščem je trajal čez polnoč. Nekaj to, nekaj pa razburjenje, kaj nama prinese jutro, nama ni dalo zaspiti.

Minilo je že dve, ko še ni bilo lovca. Zato sva vstala, se oblekla ter šla v gostilniško sobo. Na klopi je vlekel dreto čuvaj, kakor da ne pozna nobene skrbi. Pošteno sva ga morala stresti, da se je vzdramil. Nekam čudno naju je gledal, a vendar se je opravičil, da imamo časa še več ko dovolj. Zaspal da je, ker se je predolgo mudil z naborniki.

Dala sva mu toplega čaja, nakar smo odrinili. Komaj smo zavili s ceste v gozd, se je čuvaj spotaknil in se zvrnil. Ker ni kazalo, da se bo sam pobral, sva ga vzdignila in postavila na noge. Zdej sva videla, česar sva se prej le bala, da je pijan in da ga je na zraku pijanost popolnoma prevzela. Skušal se je sicer obdržati na nogah, a prva korenina ga je zopet potegnila k sebi.

Uvidela sva, da je vino močnejše kot čuvajeva dobra volja. Zato sva mu vzela puško, da bi se ne zgodila kaka nesreča, in ga pustila ležati. Sama sva poskušala zaslišati petelina. Kmalu pa sva si bila na jasnem, da v nama nepoznanem gozdu ne bova uspela. Slabo razpoloženje je zatrlo tudi vse veselje do prebujajočega se jutra in zelenečega gozda.

Za to leto nam ni uspelo dobiti daljše lovske povesti, ki bi izhajala skozi vse leto, pač pa krajšo, ki jo bomo objavili v nekaj nadaljevanjih v drugi polovici leta. Vzel pa bomo izpolnili pod tem zaglavjem z odlomki, poglavji, zgodbami ipd. iz naših lovske knjig, ki jih večina naših mlajših lovcev ne pozna.

Uredništvo

Čez nekaj dni sem prejel novo povabilo z zatrdilom, da me bo vodil to pot drug čuvaj. Ker ne more nič vzeti pravemu lovcu veselja do lova, sem bil tega vabila prav tako vesel kot prvega in sem se takoj napovedal.

To pot sem prenočil na domu lovskega gospodarja, ker se je odločil, da pojdem v drug kraj. Kakor da bi hotel zabrisati smolo, ki sva jo imela pri prvem povabilu, me je po kneževsko gostil in izražal trdno upanje, da se ne vrnem prazen.

Pozno na večer je prispel s svojega doma tudi novi vodnik in izjavil, da je petelin na svojem mestu. Bil je zelo redkih besed. Jedel je, pil pa nič, še pokusiti ni hotel vina, češ da je abstinent. Takoj sem sklenil, da moram na potu nad petelina kaj več izvedeti o tej beli vrani med lovskimi čuvaji.

Zbudil me je točno ob eni, kakor mu je bil naročil gospodar. Za odhod sem bil kmalu pripravljen. Ker je bila noč temna, sva si svečila s svečo v navadni kmečki svetilki.

Spotoma sva se menila o petelinu, ki je bil najin cilj. Povedal mi je, da vidi petelina vsak večer in da ve, kje prenočuje. Na vprašanje, če dobro poje, mi je odgovoril nedolžno. Zato sem podvomil o njegovih petelinarskih sposobnostih in ga vprašal, če je že dosti petelinov zaslišal. Ker je to vprašanje preslišal ali ga ni razumel, mi je kar ušlo z jezika, naj mi pokaže, kako divji petelin poje.

»Kot domači,« se je moško odrezal.

Če bi imel slabo srce, bi me pri tem odgovoru najbrž zadela kap. Skoro sesedel sem se. Najrajši bi se bil vrnil, če bi bil poznal pot.

Čuvaj je opazil vtis svojega odgovora na meni. Kakor v tolažbo je zabrundal: »Ako znate streljati, bo petelin najin.«

Upihnil je luč, češ da nisva več daleč od petelina, in zavil v ozko dolinico. Kjer je bila steza slaba,

me je peljal za roko. Ob koncu dolinice je krenil nekoliko v po-bočje, se ustavil med mladim smrečjem in mi zašepetal, naj se-dem, češ da sva pri petelinu in da morava počakati, da se raz-dani.

Bilo je temno, da se ni skoro nič videlo. Pod ozkokrajnim klobu-kom je ob meni bledeel mršavi obraz čuvaja. Pod nama je žubo-rela vodica, ki je polzela po dnu jarka.

Precej časa sva že tiho sedela, ko potegne čuvaj iz žepa kos tobačne klobase in začne žvečiti. Zdaj pa zdaj zacmoka in spusti težek plju-nek. Ko bi ne bil prepričan, da ne bo s petelinom nič, bi ga opo-zoril, naj ne dela tega, da ne opla-ši petelina.

Iznenada me je streslo, kakor bi me prešinila električna iskra. Si-cer slabo, a vendar razločno sem slišal: telöp, telöp, telöp.

»Petelin poje!« zašepčem čuvaju.

»Kaj?« me vpraša skoro glasno.

»Pst! Petelin poje!« zašepetam spet.

Čuvaj odpre usta, a ne izprego-vori. Misel mu še ni bila dozorela ali me pa ni hotel žaliti.

»Ali ne slišite petelinjega telöp?« šepečem dalje in pokažem z obra-zom v smer klepanja.

»Čikam, pa slišite mene,« odgo-varja čuvaj.

Osupel nad tem pojasnilom po-primem za puško in vstanem, da bi se približal petelinu.

»Počakajte še!« me zadržuje lo-vec. »Pretemno je.«

Ko vidi, da ga ne maram poslu-šati, napravi z menoj nekaj kora-kov, nakar me prime za roko in mi zašepče: »Tam je!«

Stala sva za nizkim smrečjem. Gledam sem, gledam tja, a ne vi-dim ničesar. Tudi klepanja ne čujem.

»Po puški vam ga pokažem,« za-grgra čuvaj, mi privzdigne puško kar v mojih rokah in jo nameri na trideset korakov pred nama med smrekami rastoči hrast. Po-

gledam po cevni šibiki in zagle-dam petelina. Vrat steguje in oprezuje tesno ob veji. Kmalu se umiri. Nekajkrat tiho zagrga, nato mu postane telo dolgo in ozko, peruti pobesi, rep razprostre v pahljačo, našopiri vrat in začne počasi klepati.

Strast me prevzame. Naglo pritis-nem puško k licu, pomerim in sprožim. S težkim udarcem pade moj prvi petelin na tla. Ni bil sta-rec, a vendar dokaj lep.

Bil je že dan, ko sva se ustavila z lovcem ob hlodih, zloženih kraj potu, da bi se okrepčala. Sončni žarki so prižigali v rosnih kaplji-cah blesteče se dragulje, ptice vseh vrst so se kosale, katera bo lepše in glasneje pela.

Iz nahrbtnika sem privlekel sira, prekajene slanine in žemelj ter postavil precejšnji del pred lovca. Rad je jemal. S seboj sem imel tudi čutaro slivovke.

»Škoda, da ste abstinent!« mu re-čem, ko odpiram čutaro.

»Saj nisem!« je hitro ugovarjal.

»Snoči sem moral biti na gospo-darjevo povelje, da bi ga ne po-lomil kot oni iz Rovt.«

Zasmejal sem se in mu ponudil čutaro. Globoki požirki in hva-ležno priprte oči so pričali, da ne uničuje alkohola iz sovraštva.

V tem začujem na stožčistem hribčku pred nama petelina peti.

»Poslušajte!« rečem lovcu. »Pete-lin poje.«

»Poje pa drugače kot domači,« se mu je izvilo.

»Da ni hribček tako strm, bi ga naskočil,« pravim.

»Od zadaj vodi na vrh pot,« mi pojasni čuvaj.

Jed in nahrbtnik sva pustila kar na hlodih in odhitela po poti, ki mi jo je pokazal čuvaj. Na zad-njem ovinku pod vrhom sem ob-stal in previdno pogledal sklonjen k tlom proti strani, od koder se je čulo petje. V razdalji šestdeset korakov je petelin plesal, se vrtil in kakor za stavo pel na bukvi kake štiri metre od tal. Obrnjen

Risba znanega slovenskega umetnika Nika Pirnata v knjigi »Gozdovi in vode vabijo«

je bil proti meni. Kolikor mogoče previdno sem se naglo ulegel kar na pot, da bi me njen rob zakri-val. Isto je napravil na moj mig-ljaj lovec ter se po trebuhu poteg-nil v štric mene.

»Predaleč je!« je menil čuvaj. Kmečki lovci so glede strelne da-ljave vestnejši kot mestni.

»Imam dobro puško.« S temi be-sedami sem opravičeval namera-vani strel z zrnjem na omenjeno daljavo. Izredno me je mikal kot tarča vidni cilj, čigar ljubavna pesem se je izgubljala v mladem jutru. Nisem se mogel vzdržati. Pomeril sem kolikor mogoče mir-no na okence na desnem perutnem zgibu petelina in vžgal. Petelin je padel na strel, a se je malo nad tlemi vzdignil in izginil med ve-jami. Pohitela sva za njim in čula, kako stresa s perutmi in brca z nogami pod kupom dračja, kamor se je v smrtnem boju zavlekel.

Tako me je pripeljal do prvih dveh petelinov v enem jutru vod-nik, ki ni vedel o našem največjem gozdnem kurcu drugega, kot da se zove petelin in da hodi zvečer v gred, kar je bil dobro spazil.

Da ni poznal petelinjega petja, mu ni delalo kot lovcu časti, vendar ni čudno. Vsakdo, ki pride prvič do pojočega petelina, stresa ne-verno z glavo, da bi prihajali ti mlaskajoči, pokajoči in škripajoči glasovi od tako velikega ptiča, kot je petelin. Vrh tega je petelinje petje tako tiho, da se malo čuje med raznimi gozdnimi šumi in da ga nevajeno uho lahko presliši.

Po lovskem svetu

Safari pod afriškim soncem

Peter Adamič, akademski slikar

Motorji DC-6 enakomerno uspa-
vajoče brnijo. Večina potnikov v
letalu spi, ali se oznojenih obra-
zov obrača in išče ugodnejšo lego
na ne preveč udobnih sedežih.

Po postanku v Kairu in sudan-
skem Kartumu letimo že celih
sedem ur nad afriško celino. Po-
krajina pod nami je strašno pusta.
Le »modra kača« Nil je poklonila
puščavi ob svoji obali zelene paš-
nike, drevesne nasade, življenje.

Ravnokar letimo preko ekvatorja,
je povedal po mikrofону kapetan
letala. To smo tudi dobro občutili,
saj je naše veliko letalo za »pre-
skok« napravilo skoraj luping. Ta-
koj zatem so nam stevardese po-
stregle s pravim radgonskim šam-
panjcem in razdelile diplome za
srečen prvi prelet ekvatorja. Tudi
naši obrazi so se po prvovrstni
slovenski kapljici malo razjasnili.
Namreč, na mednarodnih linijah
točijo na letalih samo uvožene
žgane pijače in razne sadne so-
kove in to za dolarje.

Medtem se je tudi pokrajina pod
nami bistveno spremenila. Suho,
peščeno, od sonca oglodano po-
krajino smo pustili Etiopcem. Pri-
leteli smo nad obljubljeni dežel
— Kenijo. Pod nami so se naen-
krat pojavile prve zeleno rumene
površine in za odtenek temnejše
ploskve — gozdovi. Naš polet se
bliža koncu. Na zelenih savanah
smo skozi okno opazili trope bi-
volov, žirafe in zebre. A se ustra-
šim, da ni to fatamorgana, zračna
optična prevara, »alla Whisky«.

Kapetan Kamenšek je že tretjič
ta dan pristal v izrednem stilu.
Naša ladja se je počasi premikala
proti izhodišču. Kot oglje črna
stevardesa nas je pripeljala do ca-
rinske rampe, kjer smo dovolj
hitro opravili vse formalnosti. Za-
taknilo se je le pri moji winche-
sterki, katero sem moral pustiti
budnim organom varnosti, dokler
nisem prinesel iz mesta potrebne
dokumente za uvoz orožja v Ke-
nijo, kar pa ni bilo posebno težko.

Nairobi — Meka afriškega lovstva
— veličastni hoteli, takih je celo
v Evropi malo. Lepe asfaltirane
ceste, vse odeto v tropsko cvetje.
Čistoča po zahodnoevropskem
okusu. Nedvomno so jim Angleži
vsilili tak način življenja. Pri-
bližno 300 000 prebivalcev ima, od
teh je danes samo še peščica bel-
cev, ki so ostali na manj odgovor-
nih službenih mestih. Podnebje je
izredno prijetno in pri 1700 m
nadmorske višine omogoča v tem
ekvatorskem območju nenehno
vegetacijo. Tu niso potrebni ne
kosa, ne hlev, niti ozimnica. Drob-
nica, govedo in divjad se leto in
dan pasejo po sočnih zelenih sa-
vanah. Divjad je edini sovražnik
— zakon močnejšega — največ-
krat človek.

Precej izmučene so nas po 22-urni
letalski vožnji pripeljali črni tak-
sisti do romantičnega »pansiona«,
vsega odetega v tropsko zelenje.
Tu so namestili med drugimi tudi
nas, šest slovenskih lovcev. Pre-
ostale člane naše ekspedicije pa je
sprejel hotel Embassador v sredi-
šču mesta.

Večina »naših« je takoj skočila v
kopalne kadi, kar je bilo po dol-
gem cijazenju že nujno potrebno.
Moja prva misel je bila organizi-
rati lov. S pomočjo našega prijaz-
nega ambasadorja v Keniji, po-
vrhu še Slovenca, Iva Pelicona,
sem dobil prve stike z lovci na-
jemniki. To so poklicni lovci belci,
katerim je dala kenijska vlada
dovoljenje za izvajanje turistič-
nega lova v lovnih rezervatih. To
so moške z izredno prirodno inte-
ligenco, opremljeni z mnogimi živ-
ljenjskimi veščinami, ki jih v tej
neizprosni divjini na vsakem ko-
raku nujno potrebujejo.

Eden takih je naš »whitehunter«
Mr. Mann, Irec po rodu. Že to,
kako se je pripeljal s svojim land-
rowerjem pred naš hotel, je potr-
dilo, da je človek hitrih ukrepov.
Po kratkih formalnostih smo zbra-
ni lovci sedli v hotelsko sprejem-
nico. V kratkih in jedrnatih bese-

dah nam je razložil način lova,
pogoje, kaj lahko streljamo in še
cene za vso lovno divjad. Z vsem
smo se strinjali in udarili v roko.
Razdelil nas je v tri skupine po
dva lovca tako, da gre vsaka sku-
pina v svoj rezervat s svojim
whitehunterjem in kompletnim
spremstvom.

Te odprave se precej razlikujejo
v ceni. Odvisno je, kaj loviš in
koliko dni. Najcenejša varianta je:
— beli lovec, dva črnca, hrana in
voda za en dan ter vozilo, s kate-
rim zgodaj zjutraj odpotuješ iz
Nairobija in se vrneš pozno zvečer
istega dne. Za to smo se odločili
tudi mi.

Gospod Mann in njegova žena sta
nas naslednji večer povabila na
svoj 25 km oddaljeni ranč na ve-
čerjo. Mr. Mann nas je naslednji
dan točno ob napovedanem času
prišel iskat pred hotel z dvema
avtomobiloma. Po polurni vožnji
po lepi, s palmami in tropskim
cvetjem obdani cesti smo zavili na
stransko ozko pot in se počasi pre-
bijali skozi gosto travo. Ne daleč
pred nami se je pojavila dolga
nizka zgradba po ameriškem oku-
su. Vsa močno razsvetljena in za-
varovana z belo leseno ograjo. Na
vogalu ob vhodu sta stala črnca.
Vsak je imel v eni roki meču po-
dobno rezilo, v drugi leščerbo.
Varnostni ukrepi v teh krajih niso
nikdar pretirani, pred leopardom
in raznimi potepuhi, uvoženimi in
domaćimi, pravi Mr. Mann, je po-
trebno varstvo vso noč. Večerja
je potekala v afriškem slogu. Pet
vrst mesa — vsak si ga je sam po
mili volji zapekel na velikem, že
prej pripravljenem žaru. Vse sku-
paj pa smo zalivali s pravim itali-
janskim chiantijem. Stanovanje
družine Mann je tipično stanova-
nje afriškega lovca. Na vsakem
koraku trofeje — trofeje po ste-
nah, trofeje po tleh in zopet tro-
feje. Z velikim veseljem sta nam
pokazala lovski album, kjer hrani
Mr. Mann svoje fotografske spo-

Značilna afriška pokrajina (vse foto P. Adamič)

Divjad v Nairobi-nacionalnem parku

Divjak iz rodu Masai s puščicama za obrambo pred levi. Masajci ne jedo mesa, pač pa pijejo mešanico krvi in mleka. Ko kravo pomolzejo, ji na vratu prebodejo žilo in odtočijo nekaj krvi, rano pa zamažejo z blatom

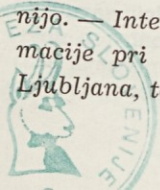
mine, ki mu jih pošiljajo njegovi petični lovski gostje. Največ med njimi je Američanov. Eden od njih je že potrošil na lovskem safariju 50 milijonov naših starih dinarjev in Mr. Mann trdi, da še ni zadovoljen s svojo zadnjo (enajsto) slonovo trofejo, z okli, dolgimi čez 3 m.

Najbolj me je začudil način shranjevanja orožja; namreč vse svoje puške od slonarice do precizne malokalibrske puške ima spravljene v dvojni jekleni skrinji, težki preko 100 kg, z dvojno ključavnico. Taki so tu predpisi. Če nediscipliniran domorodec dobi puško v roke, pravi, jo zelo težko dobiš nazaj.

Sedel sem na terasi pred rančem. V temno tropsko noč se je sem in tja vrinil krik preganjane divjadi. Bilo je zelo toplo. Gospa Mann je že tretjič ta večer »zavrtela« na gramofonu svojega najljubšega Beethovna. Za čuda se je ta matematično točna glasba izvrstno ujemala z neizprosno afriške noči. Naš večer je dosegel vrhunec, ko smo, mislim, pospravili zadnjo chiantarico v tej gostoljubni hiši, kakor se vrlim Slovencem spodobi. Ko smo odhajali, je naš gostitelj precej nesigurno splezal za volan svojega landrowerja. Moral nas je pač peljati nazaj v Nairobi. Skrbi za morebitni alko-test ni imel, to pot tudi mi ne. Vso pot nazaj sem bil malo v skrbeh, ker je Mr. Mann na vso moč priganjal svoje vozilo po desni strani ceste, kar je v tej deželi precej tvegano. Kenijci namreč vozijo še po angleškem vzoru: vozi levo, prehitevaj desno!

(Se nadaljuje)

25. aprila 1971 se odpravlja zopet skupina slovenskih lovcev v Kenijo. — Interesenti dobe vse informacije pri Etnograskem muzeju, Ljubljana, tel. (061) 24691.

Lovski oprtnik

Petelin in medved

Stari lovec vsak letni čas obuja spomine na pretekla doživetja. Tu je pomlad in z njo lov na petelina.

V lovišču v Gornji Savinjski dolini sem nameraval zaslišati petelina oziroma najti rastišča.

Aprilskega dne pozno popoldne sva s prijateljem Janezom dospela do preproste lovske kočice iz brun. Koliko lepih spominov me veže na to kočico. Imela je samo en prostor, ki je bil hkrati spalnica in kuhinja, s preprosto mizo, klopmi in železnim štedilnikom. Ta se je tako kadil, dokler dimnik ni »potegnil«, da sva morala ali bajto zapustiti ali pa v njej ležti po štirih. V kotu je bil seveda tudi pograd s slamo. Kako sladko si spal na tem pogradu s slamo! Omeniti moram še stalnega prebivalca te kočice, napol udomačenega polha. Kadar je občutil, da sva prišla, je priplezal po tramu, buljil v naju s črnimi očesci in naju pozdravljal z močnim kihanjem, dokler ni dobil košček kruha. Kakor veliko drugih koč je tudi ta postala v drugi sve-

tovni vojni žrtev plamenov.

Naslednje jutro se kmalu po drugi uri, ob krasnem vremenu, odpraviva iz kočice. Nekaj pod vrhom, tu je bilo za dobro ped snega, prečkava pobočje in prisluškujeva. Nenadoma zapaziva v snegu sveže stopinje. Tu je že nekdo hodil, ugotoviva. Kdo? Najbrž divji lovec. Nazaj grede bova natančneje pregledala, skleneva. Kmalu zatem zaslišiva petelina. Naskakujeva in ker je petelin dobro pel ter je bil teren ugoden, sva bila kar kmalu pod njim. Sedeva na podrto drevo, poslušava, gledava nepopisno lep prizor. Kakšna škoda, da je le redkim zemljanom omogočeno uživati tako lepo doživetje! Petelin je pel na osamljeni bukvi, precej nizko, na dolgi veji, v ozadju pa je bilo jasno nebo. Bila sva mu precej blizu, razločno sva videla njegove gibe; med brušenjem se mu je grlo treslo, kakor bi nekaj požiral. Nisem imel namena, da bi ga streljal, toda začne se mi vzbujati lovska žilica, vreti lovska kri. Zarja začne preganjati temo, taščice se začno oglašati, poraja se dan. Treba se je odločiti. »Bi ga?« vprašam Janeza med brušenjem. »Kar daj ga!« In Janez med naslednjim brušenjem: »Saj bo itak vojska!« Po strelu petelin omahne, uničena je bila čudovita slika. Čeprav sem imel kasneje še dosti pri-

ložnosti za lov na petelina, je bil ta petelin moj zadnji. Po opravljenem lovskem običaju greva pogledat stopinje v snegu. Z začudenjem ugotoviva, da to niso človeške stopinje, pač pa medvedove in to čisto sveže. Greva po stopinjah za njim. Ugotoviva, da je zelo rad rinil skozi goste grmovje. Nabereva nekaj dlak v dokaz, da sva imela opravka z medvedom. Sled naju pripelje na rob s smrečjem zarasle kotanje. Vanjo naju ni mikalo. Postojiva in se pogovarjava. Naenkrat v kotanji, precej blizu naju, godrnjanje. Priznati moram, da sva jo daljših korakov mahnila proti koči.

Alojz in Janez

Na divje prašiče

Dne 28. 12. 1970 sem prišel v delavnico preparatorja Rafka Potočnika. Tam sem našel tudi solovca naše LD, Mateja. Po krajšem pogovoru o raznih stvareh je nanesla beseda tudi na divje prašiče. Sklenila sva, da greva naslednji dan pogledat za njimi v revir okrog Celjske kočice. »V torek ob 8. uri pri Celjski koči,« je bilo dogovorjeno. Jaz sem vzel s seboj še tovariša Ivana, ki je zelo vnet za lov. Matej se je k Celjski koči pripeljal z avtobusom, midva pa sva šla skozi lovišče. Bilo je okrog 20 cm južnega snega, kar nam je olajšalo sledenje. Že med potjo sva z Ivanom v predelu Favčenzasledila prašiče. Sledovi so vodili pod kostanjevo drevje, kjer je bilo vse prerito in prehojeno, dalje čez greben in nato v predel Mestne hoste. Na cesti, ki vodi k Celjski koči, sva zapustila sledove. Po nekaj minutah nama je že prišel

naproti Matej. Takoj smo se dogovorili, kako jih bomo zasledovali. Ivan je šel po sledih in nama z dogovorjenimi znaki javljal, kako je s sledom. Matej in jaz sva se postavila na rob poseke, čez katero bi morali prašiči, če bi počivali v gostem nizkem smrečju v Mestnih hostah. Po približno desetih minutah nama je Ivan dal znak, da so prašiči šli čez poseko naprej v Grmado. Tudi tam smo našli jutranje sledove, ki so vodili v samo skalovje Grmade. Odšel sem na drugo stran vrha, Ivan in Matej pa sta zasledovala naprej. Po polurnem čakanju sem med drevjem opazil, da se zasledovalca vračata. Seveda brez uspeha. Prašiči so baje šli čez takšno skalovje, da Matej in Ivan nista mogla za njimi. Od tu smo odšli nazaj k Celjski koči, kjer smo nekaj pojedli, popili in se dobro ogreli. Potem pa naprej. Našli smo prav tako jutranje sledove, ki so vodili nazaj v Mestne hoste. Po dveurnem zasledovanju skozi skoraj neprebradno nizko smrečje smo se odločili za konec in se pod robom Male Grmade razšli. Torej brez uspeha šest ur po sledovih. Domov smo šli bogatejši za izkušnjo, da je treba biti pri takem lovu še vztrajnejši.

Ivan Kranjc,
LD Grmada — Celje

Mufloni v lovišču LD Škofja Loka

Lovska zveza v Kranju je ponudila pod določenimi pogoji lovskim družinam na Gorenjskem muflone. Naša lovska družina je po kratkem glasovanju z nekaj več ko polovico glasov sprejela njeno ponudbo in sklenila naseliti muflone. 19. sept. 1970 ponoči je pripeljal kamion z istrskih Brionov tri velike zaboje, v katerih je bilo šest ovnov in dve ovci. Poznavalci navad in življenja muflonov so določili kot najprimernejši kraj za naselitev Sopotnico, to

Alojz in Janez po lovu

Muflone so pripeljali v Sopotnico

je nekaj km dolgo grapo, ki se vzpenja ob Poljanščici, nedaleč od Zminca, v vznožje škofjeloškega Lubnika. Nahaja se približno v središču preko 7000 ha obsegajočega lovišča. Zaboje z mufloni smo odložili približno 2 km v notranjosti te idilične dolinice. Ko se je dodobra zdanilo, sta predsednik LD Škofja Loka Janko Polanec in gospodar LD Drago Vraničar odprla zaboje. Napeto sem stal ob zabojih s pripravljeno fotografsko kamero. Želel sem posneti veseli skok v prostost, toda mufloni za nobeno ceno niso hoteli iz svojega varnega zaklonišča. Primorani smo bili močno nagniti zaboje, da je lahko Janko vsakega muflona posebej izvlekel iz zaboja in mu pokazal sočno zeleno jaso v tej lepi dolini.

Zadnje podatke sem dobil meseca januarja 1971: štirje mufloni se držijo skupaj nekaj km od mesta izpustitve, dva sta pa prešla preko hriba v drugo dolino. Gospodar trdi, da je opazil nekaj muflonov, ki so prišli v naše lovišče iz polhograjske smeri. Na vsak način pa bo preteklo še veliko Sore, da bodo mufloni postali naša lovna in lovskoturistična divjad.

Peter Adamič

Fotoamater

Ni se hotel slikati

Kot gimnazijec sem vsako leto hodil v planine in sem imel večkrat priložnost opazovati gamse. Vendar sem takrat bolj mislil na vrh, ki ga bom osvojil, in na žig, ki si ga bom pritisnil v planinsko izkaznico.

Kot gozdar imam sedaj priložnost, da zopet pridem v stik z gamsi, tokrat v strmih stenah in travnatih pobočjih Iškega Vintgarja.

Lani poleti sem srečal gamsa v Mokrcu sredi gozda, približno pol ure hoda od roba Iške. Malo sem se začudil, češ kaj išče gams razmeroma tako daleč od svojega skalnega kraljestva. Ker sem se mu previdno približal, me je začuda prijazno in mirno sprejel. Bil je tako radoveden, da me je dvakrat obšel, ko sem stal kakor paragraf na skali in ga nepremično motril. Moj fotoaparati je bil pripravljen kot lovčeva puška. Na žalost nisem imel teleobjektiva, vendar se mi je približal na 20 m in mi ponudil posnetek. Na žalost mi je temno drevesno ozadje pokvarilo dia-posnetek.

Dvakrat se mi je pozersko nastavil, medtem pa brlžgal in verjetno po svoje premišljeval, kaj je pred njim. No, teh 20 m od gamsa še ni nič v primerjavi s tem, kar bom sedaj povedal. Pa ne mislite, da je to lovška latinska. Ni lovška zato, ker sem le gozdar s fotoaparatom in brez puške, čeprav tesno sodelujem z lovci in ni latinska zato, ker je resnična.

Bilo je lepega sončnega jutra v novembru, ko sem se spet podal proti Iški. Kot vsakič sem tudi ta dan pobožno upal, da bom prišel do trofeje, se pravi do posnetka. Že takoj na začetku poti sem splasil tri gamse, ki so dobesedno zleteli za rob in sem lahko napravil posnetek samo z očmi v možganih. No, sem si dejal, saj ni ne prvič ne zadnjič. Grem dalje po stezi in malo pred robom mi moja lovška, pardon, fotografska previdnost pravi, naj počasi pokukam čez rob. Na drugem koncu Velike rebri, kakih 300 m od mene, se je pasel lep, star kozel, kar sem ugotovil skozi daljnogled, ki sem ga tokrat le vzel s seboj. Skoraj mi je bilo žal, da nisem pravi lovec in da poleg fotoaparata nimam še puške. Visoki in razkrceni roglji bi prav gotovo vsakemu lovcu pognali kri v glavo. Ker je pihal močan, zame ugoden veter, se nisem bal, da bi opozoril žival nase. Najprej sem začel previdno lomiti bilke pred seboj, da me ne bi ovirale pri posnetku. Gams pa se je medtem že približal po poti

naravnost proti meni, kakor sem predvideval ali vsaj upal. Naredil sem mu torej pravo zasedo. Sedaj ni bilo več časa za daljnogled. Začel sem vrteti metrsko skalo na teleobjektivu. Možgani so mi mrzlično računali in merili razdaljo. Roka, kaj roka, ves sem se tresel od razburjenja, češ saj mi bo gams stopil dobesedno v naročje. Stal sem tri metre od ovinka, od roba, na poti. Najprej sem naravnal na 20, nato na 15 in končno na 5 metrov. Gams je že stal za robom in ko sem imel aparat na očesu, sta njegova glava in vrat zvedavo pogledali izza roba. V tistem hipu pa, ko sem ga imel v iskalu, mi je sam zlomek sedel na aparat in zbal sem se, da ga pri tako kratki razdalji s teleobjektivom sploh ne bom dobil na film. Seveda, njegova skalna visokost tudi sekunde ni počakala, ko sem menjal tele- z normalnim objektivom, kar bi moral storiti že prej. Torej nisem sprožil, ampak sem ga pustil, da se je obrnil v reber, kjer bi lahko zopet vsega dobil v teleobjektiv. Danes bi tistega zlomka v rokah od jeze treščil v Iško. Torej si lahko samo predstavljate ponosno in zvedavo gamsovo glavo na sliki. Res, prav posrečen posnetek bi bil. Ne vem, če bom sploh kdaj v življenju imel še tako priložnost. Pravim, da se je obrnil v breg in ne skočil, ko me je zagledal. Njegova mirnost mi je vli-la upanje, da ga bom še lahko odtisnil na moj Agfa-

color. Previdno sem se povzpел za njim po robu navzgor. Bil je že kakih 30 m pred menoj, ko sva se zagledala. Malo je postal in ko sem ga želel dobiti v pravi poziciji, se je premaknil. Sopihal sem za njim kakor pred leti kamniški vlak. Le za kaj se mi umikas, želim te samo slikati! Postoj malo! Toda on mojih misli ni upošteval. Po tretji taki postaji se je ustavil na navpični skali in mi nudil nepozabno sliko, vendar samo za moj spomin, ker je med nama stal zlomek v obliki bora. Srce mi je divje utripalo, kajti vzpon naravnost navzgor po strmini niso bile mačje solze. Končno sem ga le dobil na čistini 30 m pred seboj, da sem sprožil. Kaj se je pletlo ves ta čas v gamsovih možganih, sem lahko le ugibal. Če je bil koza, je morda pomislila, le kaj rine za menoj ta čuden kozel z dvema po tleh z dvema po zraku in lovi sapo. Se mar novembra prskajo tudi kozli na dveh, ne samo mi na štirih? Petkrat se je tako ustavil in me pustil na 30—50 m. Končno mu je bilo vsega dovolj. Jezno je zapiskal ter odbrzel med skale za robom. Za kozla bi me verjetno imela tudi večina ljudi, ki z lovom in divjadjo nimajo opravka. Vendar je bil ta »lov« zame nepozabno doživetje. Pljuča kot prazna vreča in strgane hlače mi niso pokvarile veselja. Pljuča so bila kmalu spet polna svežega zraka iz mokrških gozdov, hlače pa so bile že zvečer zakrpane.

Ing. Tomaž Kočar

Mladi pišejo

Z odprtimi očmi v naravo!

Ker sem ljubitelj planin, sem se odločil, da bom šel po slovenski planinski transverzali. Julija sem se odpravil na manjši kondicijski pohod na bližnji Ple-

šivec. Na avtobusni postaji sem srečal lovca, ki se je odpravljaval na lov v Libeliče. Pripovedoval mi je svoja doživetja na lovih, jaz pa njemu svoja s planin. Ko je zvedel, da grem v planine, mi je rekel: »Fant, ne hodi zaprtih oči po naravi!« Kmalu sva se s prispelima avtobusoma odpeljala vsak v svojo smer.

Po prihodu v Ravne na Koroškem sem se odpravil k Smučarski koči. Tam mi je postregla uslužna natakara z dobro malico. Ko sem se okrepčal, sem krenil k Poštarskemu domu. Pot je vodila skozi gozd. Nebo je bilo kakor umito okno in sonce je prijetno gredo. To me je še poživilo in vesel sem jo mahnil po ozki planinski poti. Nenadoma sem začul hreščanje in čez pot je pritekel mlad srnjak, za njim pa v velikanskih skokih srednje velik pes. Razdalja med psom in srnjačkom se je naglo krajšala. Pograbil sem vejo in jo z vso močjo vrgel v psa. Pes je boleče zacvilil in se zapodil proti meni. Brž sem pograbil drugo vejo in z njo mahnil po psu. Poražen jo je ucvrl proti kmetiji, od koder ga je že klical gospodar. Srnjaček pa jo je veselo ubral po pobočju. Pot me je vodila enakomerno dalje. Sonce je začelo pripekati, zato sem se odločil za krajši počitek. Ko sem legel na hrbet, sem v vejah visokega drevesa ugledal veverico. Tudi ona me je opazila in preplašeno zbežala. Pri tem je spretno krmarila s košatim repom. Ob pogledu nanjo sem se spomnil dogodka v našem naselju. Carinik, ki je stanoval v sosednjem bloku, je ugledal na drevesu veverico. Hitro je stekel po zračno puško in ustrelil. Veverica je ranjena padla z drevesa. Nato jo je udaril s kopitom po glavi. Niti strela ji ne privošči, sem jezen pomislil. Stekel sem k očetu, ki je lovec, ta pa je cariniku vzel puško in tudi kazen je moral plačati. Spočil sem se in nadaljeval pot. Družbo mi je delalo ptičje žvrgoljenje in čas je

hitro mineval. Kmalu sem ugledal Poštarski dom pod Plešivcem. Pri koči se nisem dolgo zadrževal. Tako sem kmalu prispel na vrh Plešivca. Ker se je večerilo, sem sklenil, da prespim v koči. Vrh te planine je pokrit z bujno rastlinsko odejo. Po dobro prespani noči sem se v zgodnjih jutranjih urah odpravil v dolino. Med potjo sem nepričakovano naletel na krepkega srnjaka z lepim rogovjem. Ko me je ugledal, se je počasi v koraku podal proti goščavi. Še dolgo sem zrl za njim, dokler mi ga ni zakrilo vejevje. Bil je večer, ko sem prišel v Ravne. Nisem dolgo čakal na avtobus, ki me je popeljal domov.

Rajko Čeh,
Dravograd

Lovska organizacija

Poslovanje fazanerije Vurberg

(Poročilo objavljeno po sklepu upravnega odbora LZS, z dne 12. 12. 1970)

Z dogovorom dne 28. 3. 1964 je Lovska zveza Slovenije izročila gojitveno lovišče in fazanerijo Grmada-Vurberg v upravljanje lovskim zvezam Celje, Maribor, Murska Sobota in Ptuj.

Iz ustanovne listine je razviden namen fazanerije, ki pravi:

- umetna vzreja fazanov za potrebe lovskih družin na področju lovskih zvez ustanovitelja, lahko pa tudi za potrebe drugih lovskih organizacij,
 - vzreja in gojitev druge koristne divjadi za iste potrebe,
 - lovsko gospodarjenje v lovišču Grmada, priključnem fazaneriji.
- Fazanerija ustvarja sredstva:

z dohodki lovišča in iz drugih virov.

Fazanerijo vodi upravni odbor 9 članov, 6 jih določi Lovska zveza Maribor, 3 pa Lovska zveza Ptuj.

Po cenilnem zapisniku z dne 5. 3. 1963 je znašala gradbena vrednost prevzetih osnovnih sredstev, to je: stanovanjske hiše, voljere, gospodarskega poslopja s kolarnico, koruznjak in studenec 28 305,32 din.

Osnovna sredstva so bila iztrošena in neprimerna za večjo proizvodnjo. Potrebna je bila obnova in modernizacija valilnih naprav in zrejnih objektov.

V ta namen je bil najet kredit pri LZ Maribor v višini 111 787,70 din in pri LZ Ptuj 10 000,00 din.

Kredit je bil porabljen za: zgraditev novega gospodarskega poslopja, izdelavo prenosnih voljer, zrejnih izpustov, umetnih kokelj, nabavo inkubatorja in agregata za proizvodnjo elektrike ter zrejnih toplih izpustov za prvih 10 dni, nakup zemljišča in gospodarskega poslopja zaradi preselitve fazanerije. Skupna vrednost osnovnih sredstev je tako znašala ob bilanci 1969/70:

— zgradbe	91 936,16 din
— oprema	56 177,46 din
— zemljišče	9 428,00 din
skupaj	157 541,62 din

po odpisih na zgradbah	4 000,00 din
in opremi	8 000,00 din
skupna vrednost	145 541,62 din

Danes ima fazanerija še 93 444,30 din odprtih kreditov.

Fazanerija posluje kot samostojna obračunska enota pri LZ Maribor. Od članic sta tekom let odstopili LZ Murska Sobota, ki je bila podpisnik pogodbe, in LZ Celje, ki je odstopila v drugem letu poslovanja. LZ Ptuj sodeluje pri delu fazanerije, kakor predvideva dogovor.

Uspeh fazanerije je viden šele v zadnjih dveh oz. treh letih. Vse od prevzema leta 1964, ko je začela zrejati z matično jato 60 kur, so

spremljale fazanerijo vse-mogoče težave.

Zaradi povečane zreje ni bilo več možno valjenje s kolkami, zato smo v prvem letu prevažali jajca v valilnico KZ Ptuj, kjer nam jih je že v začetku propadlo od 2400 iznešenih skoraj 800.

Da bi se v bodoče izognili podobnim težavam, so v letih 1965, 1966 in 1967 prevažali jajca v valilnico v Križevcih pri Ljutomeru. V teh letih je utrpela fazanerija najhujše udarce. Leta 1965 je poplava povzročila za 43 667,74 din škode. Poleg 1300 odplavljenih in poginulih fazanov je bila odplavljena in razbita večina umetnih kokelj in drugih zrejnih naprav.

Takoj naslednje leto 1966 je fazanerija doživela kar dve poplavi. Ocenjena škoda je znašala ca. 13 milijonov S din. Po tej poplavi je fazanerija ostala celo brez matične jate in zrejnih naprav. Potrebna je bila kompletna obnova zrejnih naprav in nabava matične jate.

Z 90 živalmi matične jate, kupljenimi v Surčinu, je fazanerija začela leto 1967. V strahu, da bodo katastrofe še naprej in pa bolezni med fazani, ki so se pojavljale zaradi velike vlage, je bil upravni odbor prisiljen razmišljati o takojšnji premestitvi fazanerije. Še isto leto je bila zamisel realizirana in fazanerija premeščena na kupljeno posestvo z višjo lego. V tem letu je

bilo prvič srečno zrejenih 1200 fazanov. Za matično jato je ostalo 200 živali, drugo smo prodali lovskim družinam. Konec leta 1967 je bil nabavljen in montiran inkubator s pripadajočimi izvalilniki.

S to investicijo je pravzaprav fazanerija dobila vse, kar je potrebno za normalno proizvodnjo. S tem so odpadla razna tveganja v zvezi z valjenjem, predvsem pa odvečni prevozi, ki so zviševali stroške valjenja in vplivali na zmanjšan procent izvaljivosti.

V letu 1965 je fazanerija prejela od odseka za lovstvo IGLGS v Ljubljani 30 parčkov jerebic. Namen fazanerije je namreč bil, da bi zaradi hude zime, ki je zdesetkala jerebice v loviščih, prešla na večjo zrejo jerebic za potrebe lovskih družin. Zaradi pomanjkanja zrejnih naprav, bolezni, predvsem pa zimskih izpuštov, gojitev ni uspela. Pojavile so se bolezni in interes lovskih družin za jerebice je padel, ker se je stalež v nadaljnjih letih popravil. Zato je bila zreja jerebic opuščena.

Sami rezultati zreje niso bili slabi, saj je bilo v dveh letih od 30 parčkov, ki smo jih dobili kot matično jato, zrejenih ca. 600 jerebic.

Lovišče Grmada je po staležu divjadi, izjemno srnjadi, dokaj slabo. Zaradi topolovih plantaž, ki jih med letom obdelujejo, divjad nima miru pri valjenju, poleg tega pa v bližini ni do-

volj poljščin, ki bi dajale potrebno hrano za večji stalež divjadi. Ni zajcev in ne fazanov, čeprav vsako leto izпустimo v lovišče do 1000 teh živali, od katerih jih po lovu s tujimi gosti še precej ostane, kar se vidi pozimi na krmiščih (imamo jih osem), pozneje pa se vse razgubi.

Po ukinitvi zreje jerebic je bilo v lovišče izpuščenih ca. 60 jerebic. Od teh ni ostala niti ena v lovišču.

Srnjadi je ca. 35. Za opazovanje je 12 visokih prež. Srnjad odstrelijo tuji gostje. Kot že omenjeno, je delo na fazaneriji steklo šele v letu 1968. Od tedaj dalje so tudi vidni uspehi. Zmogljivost fazanerije je 180 kur, kar daje ca. 8000 jajc in, odvisno od izvaljivosti, 5500 do 6500 kebkov.

V letu 1970 je konkretno 190 kur zneslo 8700 jajc, in izvaljenih je bilo 6790 kebkov, kar menimo, da je nasproti drugim fazanerijam v Sloveniji dosežen maksimum.

Od vzgojenih fazanov jih 3500 do 4500 prodamo lovskim družinam, ca. 600 jih odstrelijo tuji lovci, ostanek gre za pomlajevanje matične jate, oz. jih nekaj ostane v revirju, ali pa jih pozimi odlovimo in spomladi prodamo.

Trenutno je zreja deficitna za ca. 1000 kosov in sicer glede na čas dobave. Vse lovske družine namreč želijo nabaviti fazane ob zadnjem terminu, to je 1. avgusta, zato bo verjetno potrebno razmisliti o nabavi manjšega inkubatorja, ki bo ta primanjkljaj pokrtil.

Plan fazanerije v perspektivi je gojitev ne komercialnega, ampak kvalitetnega fazana. V ta namen je potrebna nabava jajc iz inozemstva, za kar že tečejo razgovori preko LZ Slovenije. V tem primeru bo zreja oziroma fazan dražji ter bodo kapacitete verjetno zadostovale, ker bodo naročila lovskih družin manjša.

Trenutno fazanerija nima večjih planov, ker se še ubada s problemom odplačevanja kreditov in zato ne misli zaenkrat na nove in-

vesticije. Zaradi hitrega propadanja zrejnih naprav so stroški vzdrževanja visoki in gre precejšen del dohodka za vzdrževalna dela.

Iz bilance za lov. leto 1969/70 je značilno:

celoten dohodek	111 787,70 din
stroški poslovanja	76 755,18 din
dobiček	35 332,52 din

Iz teh podatkov se vidi, da je bilo poslovanje fazanerije rentabilno.

Uspeh za lov. leto 1970/71 še ni prikazan, predvidevamo pa rezultat kakor v lov. letu 1969/70.

Franjo Slamič,
predsednik

UO fazanerije Vurberg

Razvitje lovskega prapora LD Dolič

Lovišče, ki ga upravlja naša LD, so v bivši Jugoslaviji imeli v zakupu Tišler iz Vitanja, Vošnjak, tovarnar iz Šoštanja, in Skaza — »Špenk« — iz Velenja. Lovci naših krajev so bili le njihovi gonjači in so lahko opravljali le podrejeno lovsko delo. Samostojen lov jim ni bil dovoljen. Po takratnih brakadah so lovci in gonjači šli v gostilno. Zakupniki in njihovi lovski gostje so zasedli vedno posebno sobo, naši lovci pa so ločeni od njih obsedeli v prvi sobi. O enakopravnosti lovcev v tistem času ni bilo govora. V začetku vojne je okupator pobral vse orožje in s tem je bilo konec lova do osvoboditve.

V začetku leta 1946 se je domačin Štefan Lušnic povezal z lovskim društvom v Celju in začel razgovore o ustanovitvi Lovske družine Dolič. Od lovskih in oblastvenih forumov je dobil navodila za ustanovitev lovske družine. Ustanovni občni zbor je bil 7. julija 1946 v gostilni Hudovernik. Ustanovni člani so bili: Karel Repolusk ml., Ivan Večko, Ludvik Večko, Dominik

Foto J. Ivanjšič: Iz fazanerije v lovišče

Borovnik, Franc Vanovšek, Ivan Naveršnik, Jernej Verboten, Ferdo Vanovšek, Martin Herlah, Jožef Dravšnik, Franc Borovnik, Alojz Iršič, Franc Naveršnik in Štefan Lušnic.

Na občnem zboru je bil sprejet sklep, da naj lovišče LD Dolič obsega celotno področje takratnega KLO Dolič in Sv. Florjan.

Od tedaj se je naša LD razvijala. Navdušenje je bilo veliko. Začelo se je pravo lovsko tovarištvo. Po dolgo pričakovani osvoboditvi so lovci s ponosom prijeli za lovsko orožje in prirejali love. Za zaključek lovov so se člani odločili, da 26. decembra 1946 prirede prvo lovsko veselico v gostilni Repolusk v Doliču. Vsak član je prinesel, kar je mogel. Kljub pomanjkanju smo sedeli ob dokaj dobro obloženih mizah. Izvedli smo prvi lovski krst.

Konec leta 1949 je bila ukinjena LD Sv. Vid nad Val-

dekom in je bilo njeno lovišče pripojeno našemu. Nekaj let pozneje smo to lovišče odstopili novoustanovljeni LD Mislinja.

Naše lovišče je hribsko in meri 2956 ha, s primernim staležem srnjadi in gamsov, medtem ko staleža zajcev ne moremo povečati, čeprav držimo roparice na kratko.

Družina sedaj šteje 29 članov. Leta 1968 smo dogradili lovsko kočjo na Paškem Kozjaku. Pri gradnji so prostovoljno delali vsi člani. Posebno se je izkazal Alojz Simetinger, ki je bil pobudnik te gradnje.

Za vzgojo mlajših lovcev prirejamo tečaje, da pravočasno opravijo lovski izpit. Lovišče je urejeno: preže, krmišča in solnice so postavljene na ustreznih mestih.

Zadnja leta smo tudi znatno izboljšali kvaliteto strelnega orožja. Odnosi s sosednjimi družinami so dobri, zlasti z LD Vitanje, LD

Velenje in LD Škale, Sklenili smo, da v bodoče navežemo z našimi sosedi še tesnejše stike in tako tudi na širšem območju sodelujemo pri gojitvi divjadi.

V goste k nam prihajajo tudi inozemski lovci. Vendar predvsem upoštevamo želje domačih lovcev, da zaradi tujih lovcev niso prikrajšani.

Od 14 ustanovnih članov živita le še dva, od teh je danes aktiven le še Štefan Lušnic. Od srca želimo, da bi svoje izkušnje še dolgo prenašal na mlade lovce.

Letos praznuje naša LD svojo 25-letnico. Prehrojena pot ni bila lahka, vendar ob pravem lovskem tovarištvu vseskozi uspešna. Pred tem jubilejnim letom smo se odločili, da razvijemo svoj lovski prapor. Začeli smo z zbiralno akcijo in v pomoč so nam priskočile tudi sosednje lovske družine ter širok krog drugih prebivalcev Mislinjske, Šaleške in Mežiške doline. Razvili smo lovski prapor Lovske družine Dolič. Nikoli ne bomo pozabili lepe jesenske nedelje lani, ko je godba naznanjala veselje v Doliču. Dopoldne smo priredili meddružinsko strelsko tekmovanje za občinski pokal, popoldne pa razvili prapor.

Navzoči so bili: Ivo Skerlovnik, predstavnik LZ Maribor, Jože Tretjak, predsednik komisije za lovstvo pri skupščini občine Slovenj Gradec, predstavniki sosednjih LD in veliko število domačega prebivalstva.

Skrb za prapor je prevzel praporščak Rudi Skrlovnik. Prapor mu je predal ing. Metod Sekirnik, boter prapora pa je Gozdarski obrat Mislinja.

Prapor krasi čez sto žebličkov in deset spominskih trakov. Ob našem lovskem praporu obljublamo, da bomo še bolj strnjeni, disciplinirani in enotni, da bomo v ponos naši socialistični domovini, ki nam je dala tako lepo lovišče v upravljanje.

Proslava Dneva republike na Frati

V znani partizanski postojanki na Frati se je zvečer pred praznikom, 28. 11. 1970, zbralo okrog 450 lovcev in drugih gostov iz vseh krajev Slovenije. Proslave in vzorne brakade se je udeležilo tudi nekaj inozemskih lovskih gostov.

Slavnost se je začela ob 19. uri z internacionalo. Predsednik LZ Novo mesto Franjo Bulc je nato pozdravil navzoče goste in lovce ter orisal pomen praznika republike. Med drugim je poudaril, da se tudi lovska organizacija bori, da bi čimveč prispevala v korist naše socialistične skupnosti in s tem upravičila svoj obstoj. Prebral je pozdravno brzojavko predsednika Kinološke zveze Jugoslavije Otmarja Kreačiča, ki je bil povabljen na to proslavo, a se je žal zaradi službene zadržanosti ni mogel udeležiti.

Na proslavi so bila najzaslužnejšim lovcem LZ Novo mesto podeljena tudi lovska odlikovanja.

Po govoru in podelitvi odlikovanj v koči na Frati so lovci položili venec k spomeniku padlim lovcem — partizanom, ki so v času NOB v teh krajih žrtvovali za svobodo svoja življenja in ostali tu v večnem lovišču. Njim v spomin se je oglašil iz bližnjih gozdov lovski rog, predsednik Franjo Bulc pa je ob spomeniku s kratkim govorom počastil njihov spomin. Sledila je še recitacija »O Frati«, nakar so vsi navzoči lovci v znak spoštovanja padlim lovcem položili ob taborni ogenj pri spomeniku smrekove vejice.

Na sam praznik je bila organizirana tradicionalna vzorna brakada, katere se je udeležilo nad 200 lovcev. Izvedena je bila v loviščih LD Novo mesto, Dobrnič in Mirna peč.

Želimo, da se v spomin na padle lovce-partizane tudi v letu 1971 srečamo na Frati.

Rihard Kozjak

Anton Kranjc

Praporščak Rudi Skrlovnik obljublja, da bo prapor LD Dolič skrbno čuval

Tečaj za lovske čuvaje

Od 8. do 28. februarja 1971 je bil na Ugarju pri Ribnici na Dolenjskem šesti povojni tečaj za lovske čuvaje, katerega je obiskovalo 25 tečajnikov iz območij: LZ Bela krajina 1, LZ Celje 4, Gornja Radgona 2, LZ Gorenjske 1, LZ Idrija 1, LZ Kočevje 6, LZ Koper 1, LZ Maribor 2, LZ Novo mesto 1, LZ Posavje 1, ZLD Ptuj 1, iz lovskogospodarskih organizacij 4, samostojno 1.

V počitniškem domu republiškega sekretariata za notranje zadeve so imeli tečajniki vso oskrbo, obširen program pa jih je zaposlil dnevno od jutra do večera, tudi ob nedeljah. Lovska zveza Slovenije je kot organizator tečaja angažirala več strokovnjakov za predavanja, ki so bila v glavnem spremljana z diapozitivi, filmi, eksponati itd. Tečajniki so si ogledali tudi nekaj lovišč in lovskih naprav v lovišču ROG ter lovski muzej v Bistri pri Vrhniki. Za praktično izdelovanje lovskih naprav je dala na voljo lovišče LD Ribnica.

Vodja tečaja je bil znani lovski strokovnjak Miloš Kelih, ki za svoje strokovno in pedagoško delo pri vodenju tečaja zasluži vse priznanje organizatorja kakor tudi udeležencev tečaja. Ob zaključku tečaja so vsi tečajniki uspešno opravili lovskočuvajski izpit. Najuspešnejši in najprizadenejši tečajniki so bili Alojz Azola, Ciril Bence, Franc Krč, Justin Žibert in Vinko Žohar, ki so prejeli knjižne nagrade.

Tečajniki so bili seznanjeni tudi z varstvom narave in so z opravljenim izpitom prejeli tudi izkaznice in značke Gorske straže, s poudarkom, da je varstvo narave sestavni in neločljivi del dejavnosti lovskih čuvajev in lovcev sploh. Lahko trdimo, da je tudi letošnji tečaj za lovske čuvaje uspel in s tem dosegel svoj namen pri naporih za strokovnejšo dejavnost v slovenskem lovstvu.

Posebna zahvala velja tudi

Udeleženci tečaja na Ugarju pri Ribnici na Dolenjskem

republiškemu sekretariatu za notranje zadeve in osebu doma na Ugarju, ki je storilo vse, da so bili delovni pogoji na tečaju kar najboljši.

B. Krže

Jubilanti

Jože Jerič-Miha, sedemdesetletnik

Skoraj vsa revirska zelena bratovščina pozna revolucionarja, predvojnega komunisto, borca narodnoosvobodilne vojske, nosilca partizanske spomenice 1941 in več drugih visokih odli-

Jože Jerič-Miha

kovanj ter soustanovitelja in dolgoletnega odbornika LD Dol pri Hrastniku tovariša Jožeta Jeriča-Miho, ki je 22. I. 1971 praznoval 70 let svojega življenja.

Po osvoboditvi je kljub političnemu delu in težkemu rudarskemu poklicu del svojega prostega časa posvetil lovu, gojitvi divjadi, utrjevanju lovske organizacije, lovske pravičnosti in poštenosti. Zato ga mi vsi zelo spoštujemo in cenimo. Tovariša Miho je za njegovo neumorno lovsko udejstvovanje Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za lovske zasluge.

Priljubljenemu in vedno vedremu tovarišu čestitamo k jubileju in mu želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let.

Člani LD Dol pri Hrastniku — J. M.

Rudi Završnik, dolgoletni predsednik LD Pivka, je praznoval visok življenjski jubilej, 70-letnico in hkrati tudi 50-letnico lovskega udejstvovanja. V času italijanske zasedbe Primorske ni imel večje priložnosti, da bi užival na lovu in v naravi, kar je dočakal šele po osvoboditvi. Bil je prvi predsednik naše LD. Kot tak je svoje naloge vestno in predano opravljal vse do zadnjega občnega zbora, ko je zaradi bolezni moral od-

ložiti to funkcijo. LD Pivka ga je v znak priznanja imenovala za svojega častnega predsednika. Zahvaljujemo se mu za njegovo požrtvovalno delo in mu želimo še mnogo let obilo osebnega zadovoljstva, predvsem pa zdravja. Člani LD Pivka

Mirko Cajnko — šestdesetletnik in štirideset let lovec. V bivši Jugoslaviji je bil več let lovski čuvaj, po vojni pa dolgoletni predsednik LD Polzela. Njegova vzgoja o lovski etiki in pravičnosti pa je segala preko meja polzelskega lovišča. Sedaj je Mirko osmo leto član LD Vransko in predsednik nadzor. odbora. Lovski družini se je posvetil z vsem lovskim srcem. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge, je pa nosilec tudi drugih odlikovanj. Dragi Mirko, iskrene čestitke ob jubileju, obilo osebne sreče in še mnogo let dober pogled!

Vranski lovci — F. G.

Franč Škofic-Bde, član LD »Storžič«, je pred nedavnim praznoval svojo 70-letnico. Priljubljenemu dolgoletnemu lovskemu tovarišu iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo zdravih let ter dober pogled.

Lovci LD »Storžič« — Kranj

Rudi Završnik

Franc Škofic-Bde

Jakob Porta

Jakob Porta, član LD Senožče, je 13. 2. 1971 praznoval svojo 70-letnico. Jubilarant je 26 let član zelene organizacije in pri svojih sedmih križih še vedno mladosten, poln domislic in lovske latinščine. Več let je bil član upravnega odbora LD in pomožni lovski čuvaj. Lovska zveza

Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge. Za aktivno sodelovanje v NOB od leta 1942 pa je bil odlikovan z medaljo zasluge za narod.

Vedno vedremu in dobremu lovskemu tovarišu čestitamo k jubileju in mu želimo še mnogo zdravih in srečnih let.

LD Senožče — R. D.

Umrli

Franc Porok, član LD Puščava — Lovrenc na Pohorju, je 5. 9. 1970 v 63. letu življenja podlegel zahrbtni bolezni. 45 let je pokončeval roparice in druge škodljivce ter s tem ustvarjal boljše pogoje naši plemeniti divjadi. Kot gozdar je vsak prosti čas posvetil svojemu okolišu, ki ga je vzorno nadzoroval. Pokojni je bil član ZB in funkcionar v več organizacijah.

Po njegovi smrti je v naših vrstah ostala občutna vrzel, zato spomin na vzornega lovca ne bo zbledel tako kmalu.

Člani LD Puščava — F. P.

Jože Eržen iz Zabukovja nad Kranjem je po daljši bolezni preminil v 61. letu življenja. Član naše lovske družine je bil od 1951. leta. Vseskozi je bil pošten lovec, zlasti vztrajen pri lovu na lisice. Bil je skrben varuh in pravi ljubitelj divjadi. Njegova puška je redkokdaj pretrgala nit življenja plemeniti divjadi.

LD Jošt — B. G.

Franc Ropas, član LD Solčava, je oktobra 1970 za vedno zapustil 68 let star zeleno organizacijo. Vseskozi je bil zvest član in velik ljubitelj divjadi in narave sploh. Sodeloval je v NOB, takoj po osvoboditvi pa je bil med ustanovitelji naše LD.

Na njegovi zadnji poti smo ga spremili vsi lovci in mu v poslednji pozdrav izstrelili častne strele. Odmevali so nad Solčavskimi planinami, ki so bile pokojniku tako drage. Naj mu bo lahka slovenska zemlja!

Lovci LD Solčava — D. H.

Ivana Primožiča, Krvinovega iz Slapa pri Trziču, priljubljenega lovskega tovariša, starega komaj 25 let, smo lani v prvih jesenskih dneh položili k večnemu počitku. Srce mu je prenehalo biti po tragičnem naključju, ko je večerno sonce pozlatilo gorske vrhove našega lovišča. V slovo smo spustili v njegov prerani grob zeleno vejico in strel iz lovske puške so mu jeknili v poslednji pozdrav.

Lovski tovariši LD Trzič

Jože Škerjanc, ustanovni in dolgoletni član LD Škofljica, nas je avgusta 1970 v svojem 71. letu za vedno zapustil. Dobra tovariša in lovca bomo ohranili v trajnem in lepem spominu.

LD Škofljica — M. L.

Jože Žolgar, upokojeni logar, član LD od ustanovitve, je v 71. letu po težki bolezni preminil 29. 11. 1970. Dokler je mogel, nam je bil nepogrešljiv lovovodja, kinološki referent in zadnja leta tajnik LD. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge. Kot zaveden Slovenec je sodeloval v NOB in prestajal mučenja v zloglasnem taborišču Mauthausen. Z Jožetom smo izgubili velikega ljubitelja narave, gojitelja lepega cvetja, izkušenega čebelarja, predvsem pa vrlega lovca. Naj mu bo prijetno v večnih loviščih! V najlepšem spominu ga bodo ohranili

lovci LD Podčetrtek

Popravite
v 11. št. 1970/71:

Od **Antona Ilaša** (ne od Antona Hoša), priljubljenega člana LD Bučka, smo se številni lovci 11. okt. 1970 za vedno poslovili.

Jože Škerjanc

Jože Žolgar

Robert Kladnik

Robert Kladnik, kmet in lovec iz Čepelja, je umrl nekaj mesecev pred svojim 60-letnim življenjskim jubilejem. S 16. letom je postal lovec in leta 1946 je med soustanovitelji naše LD, njen dolgoletni starešina, nato predsednik nadzornega odbora in častni predsednik LD. Od 1950 je

nekaj let sodeloval v okrajni komisiji za lovske izpite. Za svoje delo je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge. Naj mu bo časten spomin!

Člani LD Vransko —
F. G.

Ivan Kaligarič, član naše LD, je v 68. letu starosti po dolgi in zahrbtni bolezni preminil 25. januarja 1971. Dolgoletnega člana, dobrega lovca in iskrenega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

Lovci LD Izola

Ivan Klančar-Žan, soustanovitelj LD Nova vas — Bloke, je v 60. letu starosti, po daljši bolezni, preminil 30. 12. 1970. Med prvimi se je bil pridružil NOB kot terenski delavec OF. Leta 1942 pa je stopil v Dakijevo četo. Kasneje je kot sposoben kurir postal komandir relejne stanice, kar je bil vse do osvoboditve. Za svoje požrtvovalno delo v NOB je bil odlikovan. Priljubljenega lovca in iskrenega tovariša, dragega Žana, bomo ohranili v trajnem spominu.

LD Nova vas
pri Rakeku

Alojz Gerlevc, puškar in učitelj v pokoju, član naše LD od leta 1950, se je v 57. letu starosti preselil v večna lovišča. Na njegovi zadnji poti smo ga spremljali lovci s prapori iz domače in sosednjih LD. Med NOB se je zavedal, kje je njegovo mesto, in je doprinesel svoj delež za osvoboditev. Lovci naše in sosednjih družin ga bomo ohranili v trajnem spominu.

LD Poljane nad
Škofjo Loko

Anton Zajc, član LD Suha krajina, je aprila 1970, star 40 let, za vedno zapustil lovske vrste. Bil je zvest član lovske družine in 9 let lovski čuvaj. Dobremu lovskemu tovarišu časten spomin!

Lovci LD Suha krajina —
J. Z.

Lovska kinologija

Preizkušnje lovskih psov na območju LZ Celje

Izredno številnemu odzivu vodnikov na obeh pomladanskih pregledih lovskih psov je sledil prav tako živahen odziv na jesenskih preizkušnjah. Te so bile ob sobotah, kar se je obneslo, saj ima večina vodnikov proste sobote in razumljivo, da lovci ne žele zamuditi nedeljskih lovov.

Lovišča za preizkušnje so dale na voljo lovske družine Žalec, Braslovče, Škale, Rog. Slatina in Šmarje pri Jelšah ter pokazale s tem vse razumevanje za lovske kinologije. Zato jim še enkrat iskrena hvala! K dobremu poteku preizkušenj je pripomogel zelo dober stalež divjadi, tudi zajcev in seveda discipliniranost ter sodelovanje vodnikov. Kakor vsako leto je LZ Celje uspešnim tekmoval-

cem namenila tudi praktične nagrade, ki so skromno priznanje vsakemu vodniku za njegov trud in prizadevnost.

Dne 3. oktobra 1970 je bila preizkušnja jamarjev v delu na prostem. Na zbornem mestu pri lovskem domu »Rinka« se je zbralo 18 vodnikov z 11 lovskimi terierji in 7 jazbečarji. Večina psov je bila spomladi že preizkušena v delu v umetnem rovu, preostali morajo to nadoknaditi. Skupne ocene s pomladanske preizkušnje v rovu in z jesenske v delu na prostem so naslednje:

Lovski terierji

I. ocena, 149 točk: Ago Dreveniški, JRLT 3552, tel. ocena prav dobro, lastnik (l.) in vodnik (v.) dr. Samo Pečar, Rim. Toplice.

III. a ocena, 142,5 točk: Tank, RMLT 2561. tel. ocena prav dobro, l. in v. Andrej Urankar, Gomilsko.

III. b ocena, 132 točk: Bina, RMLT 3049, tel. ocena prav dobro, l. in v. Jože Urleb, Celje.

III. c ocena, 123,5 točk: Eros Pobreški, JRLT 2038, tel. ocena prav dobro, l. in

v. Jože Mencinger, Mislinja. III. d ocena, 116 točk: Ciba, JRLT 3559, tel. ocena dobro, l. in v. Oto Švener, Griže. III. e ocena, 112 točk: Cof, JRLT 3554, tel. ocena dobro, l. in v. Jože Vodovnik, Griže.

III. f ocena, 110 točk: Davi, JRLT 3215, tel. ocena prav dobro; l. in v. Drago Markič, Dramlje.

Dve psi sta prejeli samo oceno v delu na prostem, vtem ko morata delo v rovu še nadoknaditi. Ocene so sledeče:

92 točk: Jela Žalska, RMLT 2689, tel. ocena prav dobro, l. in v. Konrad Vetrih, Celje in

56 točk: Fajda, JRLT 5551, tel. ocena prav dobro, l. in v. Milan Udovč, Celje.

Jazbečarji:

I. ocena, 148 točk: Ida Žalska, JRJki 1204, tel. ocena prav dobro, l. in v. Matko Vihernik, Gotovlje.

II. a ocena, 126,5 točke: Ori, JRJri 1201, tel. ocena dobro, l. in v. Alojz Hernaus, Šentjur p. Celju.

II. b ocena, 122,5 točke: Ilo Janinski, JRJri 1233, tel. ocena prav dobro, l. in v.

Foto VI. Pleničar: Vodniki in ptičarji pred tekmo

Slavko Pocajt Škale pri Velenju.

III. ocena, 116 točk: Lump Reseniški, RMJri 385, tel. ocena dobro, 1. in v. Mirko Confidenti, Ljubljana.

Samo v delu na prostem je bila ocenjena psica Čeda Gomilska, RMJki 164, tel. ocena prav dobro, 1. in v. Jože Zupan, Podsreda, prejela je 81 točk, delo v rovu mora še nadoknaditi.

Dne 10. oktobra je bila preizkušnja šarivcev v Braslovčah. O njej je poročal sodnik Jože Škofic v 10. številki Lovca 1970/71. Omenil bi le izredno udeležbo 15 vodnikov z 12 prepeličarji, 2 koker španjeloma in 1 špringer španjelom.

Dne 14. novembra je bila preizkušnja goničev v Škalah pri Velenju. Dvanajst vodnikov s 6 kratkodlakimi istrijanci, 5 posavci in 1 balkanskim goničem je kljub slabemu, deževnemu vremenu vztrajalo do konca. Pozitivno je bilo ocenjenih 10 goničev ter jim je bila s tem priznana tudi plemenska vrednost. Pozitivno so bili ocenjeni:

Taja, RMGp 10061, tel. ocena dobro, 1. Edi Lapornik, Laško, 103 točke; Darka Negojniška, JRGp 7951, tel. ocena prav dobro, 1. Ciril Vratanar, Ljubno o. S., 89 točk;

Davor Negojniški, JRGki 7015, tel. ocena odlično, 1. Alojz Šimenc, Rečica o. S., 86 točk;

Gero Meninski, JRGki 7022, tel. ocena prav dobro, 1. Franc Tevž, Bočna, 76 točk; Grom Negojniški, RMGki 4102, tel. ocena prav dobro, 1. Leopold Kobilica, Laško, 73 točk;

Eron Negojniški, JRGp 10026, tel. ocena prav dobro, 1. Lojze Simetinger, Mislinja, 73 točk;

Glasna Meninska, JRGki 7025, tel. ocena prav dobro, 1. Rudi Tevž, Bočna, 70 točk;

Dijana, JRGp 946, tel. ocena dobro, 1. Peter Kovač, Laško, 69 točk;

Gera Meninska, JRGki 7018, tel. ocena odlično, 1. Ludvik Fedran, Bočna, 69 točk;

Eko Negojniški, JRGp 10020, tel. ocena prav dobro,

1. Ciril Štiglic, Rečica o. S., 60 točk.

Preizkušnja *brak-jazbečarjev* je bila 21. novembra v lovišču Rog. Slatina z udeležbo 8 vodnikov. Pozitivnih je bilo 5 psov in sicer: Lump Šmohorski, JRBj 3172, tel. ocena dobro, 1. Miha Horjak, Laško, 93 točk;

Miška Reseniška, RMBj 3895, tel. ocena prav dobro, 1. Sandi Pan, Dobrna, 91 točk;

Danja Olimska, RMBj 3947, tel. ocena dobro, 1. Roman Smole, Zibika, 82 točk;

Dena, JRBj 2154, tel. ocena prav dobro, 1. Zdravko Vilar, Radlje, 73 točk;

Dinja Velikolaška, JRBj 2155, tel. ocena prav dobro, 1. Ivan Hafner, Radlje, 60 točk.

Zadnja je bila preizkušnja goničev 5. 12. 1970 v odličnem lovišču Šmarje. Po kvaliteti psov je bila ta prireditev najslabša, saj je bilo od 13 psov pozitivno ocenjenih le 7. Ti so:

Ajka, JRGB 10009, tel. ocena prav dobro, 1. Jože Imenšek, Rog. Slatina, 96 točk;

Dago Negojniški, JRGki 5760, tel. ocena odlično, 1. Jože Hribernik, Rečica o. S., 86 točk;

Ciga, JRGp 10054, tel. ocena prav dobro, 1. Silvo Ferlin, Podsreda, 85 točk;

Cigo Strminski, JRGki 5763, tel. ocena prav dobro, 1. Viktor Kovačič, Šentjur p. C., 82 točk;

Zlata Golavška, JRGp 10023, tel. ocena prav dobro, 1. Stanko Žagar, Griže, 82 točk;

Žiko, RMGp 856, tel. ocena zadostno, 1. Janez Žerak, Rogatec, 63 točk;

Jaga, JRGki 7180, tel. ocena prav dobro, 1. Anton Tajnšek, Šentjur, 56 točk.

Skupno za obe preizkušnji goničev so bile razmeroma kratke gonje, kar seveda ni značilnost teh psov. Krivda je gotovo v napačnem šolanju, predvsem v izvajanju brakad, kjer postrelijo že gonjači večino zajcev, ko jih psi dvignejo. Ker se to ponavlja iz leta v leto, končno vzgojimo goniče, ki gonijo le zelo kratko. Razumljivo je, da takšni goniči

na preizkušnji ne morejo dobiti pozitivne ocene. Tokrat sta se prvič na preizkušnji pojavila tudi dva posavska goniča, sicer telesno zelo lepa (eden celo prvak Slovenije), vendar pri gonji tiha. Predniki izvirajo z Gorenjske. Ponovno je treba opozoriti, kar je bilo poudarjeno že lani na zboru sodnikov, da bodimo pri ugotavljanju sledoglasnosti in izbiranju plemenjakov v bodoče še previdnejši in doslednejši.

Na območju LZ Celje je bilo v lovskem letu 1970/71 privedenih na telesno ocenjevanje 131 psov, od teh so bili 103 (79 %) ocenjeni pozitivno, 28 (21 %) pa negativno. Na lovskih preizkušnjah je bilo 66 psov, od teh 47 ali 71 % pozitivno ocenjenih in 19 ali 29 % negativno.

S. K.

Poročilo Kluba ljubiteljev psov jamarjev

Minulo leto je bilo za naš klub zadovoljivo razgibano. Število članov se je v preteklem letu podvojilo. Zanimanje za psa jamarja, ki je hkrati šarivec in prinašalec, je živahno. Tudi število psov te pasme je v

zadnjih letih naraslo, in sicer:

od 1. 4. 1965 do 31. 3. 1966 — 44 legel — 185 mladičev, 4,2 mladiča po leglu;

od 1. 4. 1966 do 31. 3. 1967 — 61 legel — 245 mladičev, 4 mladiči po leglu;

od 1. 4. 1967 do 31. 3. 1968 — 67 legel — 279 mladičev, 4,1 mladič po leglu;

od 1. 4. 1968 do 31. 3. 1969 — 97 legel — 389 mladičev, 4 mladiči po leglu;

od 1. 4. 1969 do 31. 3. 1970 — 101 leglo — 426 mladičev, 4,2 mladiča po leglu.

V Sloveniji je okoli 100 rejcev psov jamarjev. V naši strokovni organizaciji je včlanjenih le polovica. Vsak vzreditelj naj se zaveda, da je zasnova psa temelj uspehu. Za zrejo uporabite le pse in psice s pozitivno zasnovo, ugotovljeno na preizkušnji. Za zrejo uporabite umirjenega in vodljivega psa, izključite pretepače in potepuhe! Navadite vašega psa na mirno sožitje z vrstniki pasjega rodu! Vsak rejec naj ima svojo psarno! Predvsem posvečajte pozornost predmetoma vodljivost in ubogljivost ter značaju psa!

V letu 1970 so lovske zveze planirale 16 vzrejnih preizkušenj, od katerih sta bili dve odpovedani, ena pa ni uspela.

Nekateri lastniki so razstavili svoje pse z zadovoljivim

Foto Vl. Pleničar: Mlada zvedavost

uspehom na razstavah doma in v tujini. Naš klub ima letos v načrtu uporabnostno tekmo z mednarodno udeležbo. Na to opozarjamo lastnike in vodnike psov. Skušali bomo tudi organizirati šolanje psa jamarja v umetnem rovu. Sodelovali bomo na mednarodni razstavi psov v Ljubljani, junija letos.

Ivan Caf,
predsednik Kluba
ljubiteljev psov
jamarjev

zrelo zasnovano, le pri vodnem delu je odpovedala. Dosegla je 58 točk. Zasnovano za delo v rovu naj pokaže spomladi.

Ciba, RMLT 3136, Besi, JRLT 5668, Brina, JRLT 5671 (lovski terierji) so ostali neocenjeni zaradi pomanjkanja zajcev.

Preizkušnja je bila skrbno pripravljena. Lovska zveza je prizadevne vodnike nagradila s praktičnimi darili.

Ivan Caf,
kinol. sodnik

Ocenitev zasnov psov jamarjev LZ Zasavje, 12. 12. 1970, v lovišču LD Radeče

Agilni referent lovske zveze je zbral 7 vodnikov z njihovimi psi, po zunanosti sodeč, ustreznimi jamarji. Vreme za preizkušnjo je bilo idealno, tudi lovišče odlično, le zajcev je primanjkovalo. V štiriurnem pohodu smo dvignili le 4 zajce, zato je ostalo nekaj psov neocenjenih.

Vrstni red uspehov:

Lunja (Astra), JRJLT 5672, odlične telesne ocene, lastnik in vodnik Lojze Livk, Trbovlje. Triletna psica je dosegla 91 točk, I. oceno za delo na planem in s tem priporočilo za pleme, * O \ ;
Brin, JRJLT 2559, telesna ocena prav dobra/prav dobra, lastnik in vodnik Oskar Jan, Žebnik 35, Radeče. Ta šestletni, najstarejši pes na preizkušnji je dosegel 78 točk, II. oceno in s tem dovoljenje za vzrejo, * O \ ;
Breda (Aca), RMLT 3104, telesna ocena prav dobra/dobra, lastnik in vodnik Milan Martinšek, Radeče. Psica je dosegla 73 točk, III. oceno (spomladi naj ponovi delo v rovu), * O \ ;
Ciba, RMLT 3135, telesno še neocenjena, lastnik in vodnik Franc Herle, Zagorje. Za spomladansko preizkušnjo (11. 4.) je bila Ciba še premlada. Preko leta je bila marljivo vodena in je pokazala za delo na planem

Prijavljene paritve

Resasti jazbečarji:

Szaguldoi Morry, JRJri 1218 — Ciga, JRJri 305, oba uspešna na preizkušnji, leglo 25. 2. Rejec Ivan Verdinek, Dobravce, 62312 Orehova vas.

Nemški prepelčarji:

Kuno v. Geroweier, JRPr 11 — Gelli v. d. Gamswand, JRPr 4, oba uspešna na preizkušnji, leglo 27. 4. Rejec Slavko Kovač, Ul. 29. novembra 55, 63000 Celje.

Koker španjeli:

Bili, JRŠK 734 — Desa Črnuška, JRŠK 1310, oba uspešna na preizkušnji, leglo 29. 3. Rejec Josip Zupančič, Medvedova 9/I, 61000 Ljubljana.

Špringer španjeli:

Cormac v. Tachernsee, JRŠŠ 602 — Bina, JRŠŠ 606, oba uspešna na preizkušnji, leglo 28. 4. Rejec Jože Reisman, Log 2, 62342 Ruše.

Nemški kdl. ptičarji:

Arno, JRP 5233 ki — Cura, JRPki 4312, oba uspešna na tekmi, leglo 11. 4. Rejec Mirko Dolamič, 62351 Kamnica pri Mariboru.
Atoš Veleniški, JRPki 6937 — Dina Iz Dominega vrtu, JRPki 5035, oba uspešna na tekmi, leglo 8. 4. Rejec Franc Kralj, 61235 Radomlje 6.

Comet v. Axelhof, HZBN DK 7992 — Ajdi Obreška,

Lovsko izrazoslovje

Po sklepu izdajateljskega sveta »Lovca« bomo v vsaki številki tega letnika namenili nekaj prostora lovski terminologiji — lovskemu izrazoslovju. Besedi terminus in termin pomenita strokovni izraz, terminologija pa izrazoslovje.

Vsaka panoga oz. stroka ima razen splošnih izrazov oz. besed še svoje strokovne izraze (terminuse ali termine), ki se uporabljajo več ali manj v ožjem strokovnem krogu. Nekatere panoge oz. stroke imajo svoje strokovne izraze zbrane v svojih terminoloških slovarjih ali besednjakih. »Slovenski pravopis« in »Slovar slovenskega knjižnega jezika« nimata vseh strokovnih izrazov vseh panog oz. strok, ker služita splošni jezikovni rabi poprečnega izobraženca.

Tudi slovensko lovstvo ima svojo terminologijo, svoje izrazoslovje, vendar še ne povsem zbrano, manjkajo tudi izrazi za razne pojme, reči itd., ki so najbrž sicer ponekod že v splošni rabi, velik del slovenskih lovcev pa zanje ne ve. Zato naj bi ta naša rubrika imela tudi namen takšne lovske izraze zbirati. Za posamezen pojem, stvar, reč itd. imamo morda tudi več dobrih, pristnih domačih izrazov.

Slovenci imamo sicer dr. Janka Lokarja »Lovsko-ribiški slovar« iz leta 1937. Vse priznanje avtorju, saj nas je hotel z njim rešiti naše lovske terminološke revščine. Njegova zasluga je, da se je s tem slovarjem povečalo zanimanje za lepo slovensko lovsko besedo in da smo sploh začeli odločneje trebiti popačene lovske tujke.

Resnici na ljubo pa je treba omeniti, da je avtor zapisal več besed, ki so bile premalo zakoreninjene v živi splošni rabi, oziroma jih je več skušal »presaditi« iz svoje male rojstne Bele krajine na ves slovenski jezikovni prostor, ali jih je »skoval« sam. Besede, ki so imele dokajšnjo življenjsko moč, so uspeli in uspevajo še danes. Več jih je pa ostalo samo na papirju.

Vsaka panoga, stroka itd. se razvija, razvija se tudi lovstvo in z njim tudi lovsko izrazoslovje. Koliko novih besed moramo hočeš nočeš uporabljati npr. v zvezi z umetno zrejo fazanov in jerebic, koliko naših izrazov zahteva moderna balistika itd.

V naslednjih številkah bomo navajali in razlagali naše lovske strokovne izraze — ne po abecedi — pač pa po temah, npr. divji petelin in lov nanj. Najbrž bomo kaj izpustili. Z vašo pomočjo, tovariši lovci, pa pomanjkljivosti lahko odpravimo oz. izrazoslovje dopolnimo. Kdor nam bo sporočil kak manj poznan lovski izraz, naj ga po možnosti tudi razloži, gotovo pa navede, v kakšnih stavčnih zvezah in v katerih krajih ga uporablja. Dobrodošlo bo vsako vaše dopolnilo pa tudi pripomba. Vse ustrezno bomo objavili.

Razumljivo, da vsega lovsko-terminološkega dela s to rubriko ne bomo opravili. Naša želja pa je, da bi z njo čimveč pripomogli k čiščenju, izpopolnjevanju in utrjevanju slovenskega lovskega jezika in tako k sestavi našega novega lovskega slovarja.

Francè Cvenkel,
urednik »Lovca«

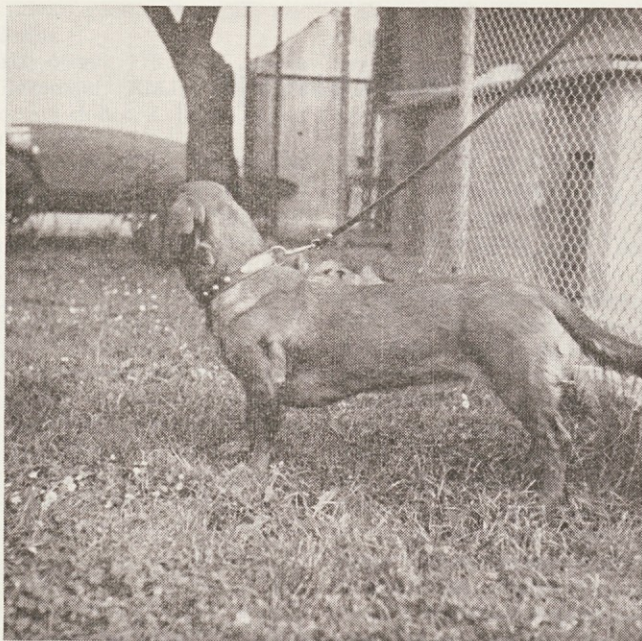

Foto VI. Pleničar: Brak-jazbečar, lastnik Milko Dobravec

JRPki 5352, oba uspešna na tekmi, leglo 10. 4. Rejec Franc Rakuša, Sela 37, 62288 Hajdina.

Brest Škedenski, JRPki 7064 — Asta, JRPki 3756, oba uspešna na tekmi, leglo 5. 4. Rejec Jakob Čuk, Hrastje Mota 71, 69242 Križevci pri Ljutomeru.

Aron, JRPki 7008 — Bistra, JRPki 7019, oba uspešna na preizkušnji, leglo 18. 4. Rejec Rado Baša, Zalošče 4, 65294 Dornberk.

Ajk Veleniški, JRPki 7075 — Biba, JRPki 4462, oba uspešna na tekmi, leglo 7. 4. Rejec Peter Pečnik, Pod hribom 64/b, 61000 Ljubljana.

Brest Skedenjski, JRPki 7064 — Pia Trgoviška, JRPki 4487, oba uspešna na tekmi, leglo 26. 4. Rejec Jožef Pesek, Brezula 22, 62327 Rače.

Boj, JRPki 6331 — Dika, JRPki 3704, oba uspešna na tekmi, leglo 4. 4. Rejec Karl Dovič, Ul. 24. junija, 61231 Črnuče.

Nemški res. ptičarji:

Dax v. Düsseldorf, JRPri 1202 — Tisa Leščanska, JRPri 1039, oba uspešna na tekmi, leglo 28. 5. Rejec Roman Janža, Predanovci št. 9, 69201 Puconci.

Lovski terierji:

Ris, JRLT 5600 — Bojka Idrijska, JRLT 5502, oba uspešna na preizkušnji, leglo 24. 4. Rejec Anton Hotko, 68296 Krmelj.

Azor Dobrenjski, JRLT 5529 — Rina, JRLT 2364, oba uspešna na preizkušnji, leglo 24. 4. Rejec Vida Bolko, Laze 1, 63222 Dramlje. Don Pobreški, JRLT 3544 — Bara, JRLT 5614, oba uspešna na preizkušnji, leglo 12. 4. Rejec Tone Cesar, Kajuhova 7, 62380 Slovenj Gradec.

Runo, JRLT 5619 — Cveta, JRLT 5622, oba uspešna na preizkušnji, leglo 6. 2. Rejec Anton Špacapan, Šmihel 9, 65261 Šempas.

Boj, JRLT 3659 — Dora, JRLT 5681, oba uspešna na preizkušnji, leglo 15. 4. Rejec Mihael Turk, Mirna 147, 68233 Mirna.

Boj, JRLT 3659 — Bistra, JRLT 5683, oba uspešna na preizkušnji, leglo 2. 4. Rejec Albin Kuclar, Luise Pesjakove 16, 61000 Ljubljana. Bor, JRLT 3650 — Linda Trebeljevska, JRLT 2711, oba uspešna na preizkušnji, leglo 3. 4. Rejec Jože Oblak, Vojsko 12, 65280 Idrija.

Brak-jazbečarji:

Boro, JRBj 3211 — Bistra, JRBj 1910, oba uspešna na

preizkušnji, leglo 2. 1. Rejec Mirko Stražišar, Dolnja Briga 14, 61338 Kočevska Reka.

Čiko Dragarski, JRBj 2131 — Drina, JRBj 3072, oba uspešna na preizkušnji, leglo 13. 1. Rejec Alojz Vintar, Gorjanska 8, 68311 Kostanjevica na Krki.

Kdl. istrski goniči:

Hajduk, JRGki 7148 — Čita, JRGki 4799, oba uspešna na preizkušnji, leglo 28. 4. Rejec LD Kajuh, Gorica, 63201 Šmartno.

Beno, JRGki 7213 — Aza, JRGki 7077, oba uspešna na preizkušnji, leglo 8. 3. Rejec Marjan Jakopič, Avče 40, 65215 Ročinj.

Heri Javorniški, JRGki 7202 — Nari Travnogorska, JRGki 7221, leglo 10. 4. Rejec Venčeslav Japelj, Javorniška 6, 66257 Pivka.

Buldo, JRGki 5820 — Ega, JRGki 7115, oba uspešna na preizkušnji, leglo 25. 2. Re-

jec Rafael Burnik, Sp. Idrija 60, 65280 Idrija.

Res. istrski goniči:

Atoš, JRGri 1171 — Bojka, JRGri 2001, oba uspešna na preizkušnji, leglo 11. 4. Rejec Janez Gabrijelčič, Gorenje polje 78, 65210 Anhovo.

Kinološka zveza Slovenije

Prijavljene in zaščitene psarne

»BAHUNOVA«, za nemške prepeličarje, lastnik dr. Jaka Bahun, 64264 Bohinjska Bistrica — 155.

»PRLEŠKA«, za ptičarje, lastnik Franc Feuš, 69240 Ljutomer, Ulica Rajh Nade 14.

Kinološka zveza Slovenije

Foto R. Marenčič: Dva črna

Šaljive

rico. Ko je zvedel, zakaj in kako je prišel gost do take trofeje, se je od srca nasmejal, povrnil Janezu potne stroške in dal še za polič zlate rebule.

Franc Rudolf

»Petelin« z okroglo glavo

Lovci LD Otavnik in nekateri drugi so se zbrali 21. junija na Otavniku pri lovski koči, da se povešale in si kaj povedo. Najraje smo poslušali Janeza, starešino LD Otavnik, ki je bil pred vojno lovski čuvaj pri gospodarju Bombiču, zakupniku planine Otavnik. Iz tistih dni je povedal tudi zgodbo o lovu na petelina.

Prišel je gost iz Rima. Gospodar je naročil Janezu, naj ga vodi tako, da bo gotovo prišel do plena.

Čuvaju Rimljan ni ugajal, ker mu ni dal za pijačo in ga ni vprašal, kje in kako bosta lovila. Vprašal pa ga je, če bi v vasi dobil posteljo in lepo slovensko dekle. Janez ne bi bil Janez, če si takega lovca ne bi privoščil.

Ko sta se kmalu po polnoči vzpenjala na planino, se je v grapi oglasila sova. Na vprašanje, če je to petelin, je Janez prikimal in namignil gostu, naj prične naskakovati. Rimljan je prosil Janeza, naj mu on upleni petelina, ker ga sam še nikoli ni videl in ga ne zna naskakovati. Tako ponižni prošnji je Janez rad ustregel, se pomaknil v dolino in oponašal sovo. V svitu mesečine je videl senco, ki je neslišno priletela na bližnje drevo. Hitro je pomeril in sprožil (sove takrat niso bile zaščitene). Gost je ves navdušen pritekel in bil vesel dragocene trofeje, do katere je prišel na tako lahek način. Doma je Janez lepo zapakiral »petelina« v kartonsko škatlo, spremil gospoda na železniško postajo in prejel 20 lir nagrade (vrednost lire je bila tedaj mnogokrat večja od sedanje).

Gospodar, ki je bil dober lovec, ga je čez teden dni že klical na zagovor v Go-

Otroška odkritost

Lovski čuvaj mi je nekoč zvečer v koči pred lovom na petelina zaupal:

»Za vsak primer, če ga ne dobiva, imam doma v kleti že pripravljenega za vas.« Seveda smo o tem doma govorili in čuvaja kritizirali. Štiriletni sin Zoran se je medtem pridno igral in — kakor je pač navada pri otrocih — pozorno poslušal.

Kmalu zatem sinko sreča pred stanovanjem celjskega lovca Detičeka z uplenjenim petelinom. Predenj stopi in ga vpraša: »Ste vi tega petelina živega ustrelili?«

A. K.

Z »jurji« na divjega petelina

Lovskemu tovarišu Štefanu iz prelepe Savinjske doline je žena pred vsakim lovom pregledala torbo in obrnila vse žepe, da ne bi odnesel preveč denarja s seboj na »zadnji pogon«. Hočeš nočeš, postati je moral soliden.

Prišel je čas lova na petelina in s prijateljem sta se dogovorila, da bosta na lovu, dokler ga ne dobita. Ostala bosta v lovski koči in z družabno upravnico igrala karte ter pila rujno vince. Toda za tak »lovski pohod« je treba nekaj več denarja. Štefan premišljuje, kam bi ga skrnil, da ga stroga kontrola ne bi odkrila. Šine mu pametna v glavo: iz dveh nabojev strese šibre in jih nadomesti z bankovci. Zaman so ženini prsti brskali po njegovih žepih in nahrbtniku. Z odobrenim zneskom v denarnici se je Štefan poslovil od »boljše polovice« in zmagoslavno pohitel s prijateljem na lov.

Jurij Mikuletič: *Psu se sanja*

V družbi prijetne upravnice so ob vincu iz kletnih zalog hitro minevale nočne ure, da bi vrla lovca skoraj pozabila na petelina. Spanja je bilo malo in petelnarja sta zjutraj z zamudo odrinila na lov. Ko prideta v kraljestvo skrivnostnega pevca, se je skoraj že povsem zdanilo, in petelin je s petjem ponehaval. Z vso naglico sta ga naskakovala. Zadnji hip se je Štefan spomnil, da ima še prazno

puško. Hitro jo napolni, pomeri na trubadurja. In ko njegovo petje preide v brušenje, sproži. Toda namesto poka, iz cevi samo — psssk! Petelin pa poje naprej. Pohiti, užgi še z drugo, šine Štefanu skozi glavo, toda zopet samo — psssk! Šele tedaj se Štefanu posveti in na glas zakolne. Prijatelj pa doda: »Ti, ali imava še toliko, da bova plačala račun v koči?«

Matija Framski

Jurij Mikuletič: *Sprey za škornje*

Cenik za lov inozemskih lovskih gostov v Sloveniji

Inozemski lovski gostje smejo loviti v Sloveniji pod pogoji, ki jih navaja ta cenik.

Vse informacije o lovu posreduje Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Župančičeva 9, telefon Ljubljana 21-245.

I. Splošna določila

Dnevne lovne pristojbine, odstrelne takse, plen in druge usluge se plačujejo v dolarjih ali drugih devizah, preračunano na osnovi dolarja.

Trofeje se ocenjujejo po obrazcu Mednarodnega lovskega sveta (C. I. C.).

Strel na jelenjad je dovoljen na razdaljo 150 m z lovsko risanico najmanj kalibra 7 mm in s kroglo udarne moči najmanj 250 kgm.

Srnjad in gamse je dovoljeno streljati z lovsko risanico kal. 6,5 mm in z močnejšim, pa tudi z nabojem 5,6 × 61. Strel na medveda je dovoljen do 150 m razdalje z lovsko risanico kal. 7 × 64 ali z močnejšim in z nabojem udarne moči najmanj 250 kgm.

Za divje prašiče veljajo naboji kakor za jelenjad.

Za divjega petelina in ruševca so dovoljene šibre najmanj 3,5 mm premera, razen tega tudi lovška risanica, vendar ne malokalibrska puška kalibra .22 LR.

Za navedeno malo divjad so dovoljene šibre z naslednjimi najmanjšimi premeri:

kotorna, poljska jerebica in gozdni	
jereb	2,5 mm
zajec, fazan in divja raca	3 mm
divja gos	3,5 mm

Pri lovu na malo divjad je dovoljeno uporabljati šibre-nice, ki se polnijo največ z dvema nabojema.

Na lovu je lovski gost dolžan upoštevati navodila spremljevalca in streljati le na divjad, katero mu ta določi. Če gost upleni ali obstreli divjad, ne da bi za to dobil od spremljevalca dovoljenje, plača kot odškodnino dvojno odstrelno takso ali odškodnino za zastrelitev.

V nekaterih loviščih Slovenije se cene za odstrel male divjadi nekoliko razlikujejo od cen v tem ceniku. Goste je treba z njimi seznaniti še pred lovom.

II. Lovne pristojbine, odstrelne takse, odkup divjačine

Jelenjad

Lovna doba za:

jelena od 16. VIII. do 31. XII.,
ruk od 10. IX. do 5. X.,
košuto in tele od 1. X. do 15. I.

Dnevna lovna pristojbina za vsakega gosta 20 \$.

S to pristojbino je plačano:

vstop v lovišče,
spremljevalec,
uporaba lovskih naprav,
priprava trofeje za transport,
organizacija lova,
uporaba psa, veččega dela po krvnem sledu.

a) Odstrel jelena:

do 130 točk	100 \$
od 100,1 do 110 točk	120 \$
od 110,1 do 130 točk	250 \$
od 150,1 do 160 točk	200 \$
od 160,1 do 170 točk	250 \$
od 170,1 do 175 točk	350 \$
od 175,1 do 180 točk	500 \$
od 180,1 do 185 točk	650 \$
od 185,1 do 190 točk	800 \$
od 190,1 do 195 točk	1000 \$
od 195,1 do 200 točk	1200 \$
od 200,1 do 204 točk	1400 \$
od 204,1 do 207 točk	1600 \$
od 207,1 do 210 točk	1800 \$
za vsako nadaljnjo točko čez 210 točk še po 30 \$	

Za zastreljenega in nenajdenega jelena kategorije I a ali I b plača lovski gost odškodnino 250 \$, za jelena kategorije II b pa 100 \$ odškodnine, pod pogojem, da je bil v navzočnosti lovskega gosta uporabljen pes, večč dela po krvnem sledu. Kot trofeja pripada lovskemu gostu rogovje z lobanjo, po želji pa tudi cela glava z vratom v koži.

b) Odstrel košute ali teleta:

Odstrelna taksa za košuto ali tele 20 \$.

Za zastreljeno in nenajdeno košuto ali tele plača lovski gost 40 \$ odškodnine, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, večč dela po krvnem sledu.

c) Odkup uplenjene jelenjadi kg po 1 \$.

Damjek

Lovna doba za

jelena od 16. IX. do 31. I.,
košuto in tele od 1. X. do 31. XII.

Dnevna lovna pristojbina za vsakega gosta 15 \$.

S to pristojbino je plačano:

vstop v lovišče,
spremljevalec,
uporaba lovskih naprav,
priprava trofeje za transport,
organizacija lova,
uporaba psa, veččega dela po krvnem sledu.

a) Odstrel jelena:

do 100 točk	100 \$
od 100,1 do 110 točk	120 \$
od 110,1 do 130 točk	250 \$
od 130,1 do 140 točk	350 \$
od 140,1 do 150 točk	450 \$
od 150,1 do 160 točk	550 \$
od 160,1 do 165 točk	650 \$
od 165,1 do 170 točk	750 \$
od 170,1 do 175 točk	850 \$
od 175,1 do 180 točk	1000 \$
za vsako nadaljnjo točko čez 180 točk še po 80 \$	

Za zastreljenega in nenajdenega jelena plača lovski gost odškodnino 250 \$, pod pogojem, da je bil v navzočnosti lovskega gosta uporabljen pes, večč dela po krvnem sledu. Kot trofeja pripada lovskemu gostu rogovje z lobanjo, po želji pa tudi cela glava z vratom v koži.

b) Odstrel košute ali teleta:

Odstrelna taksa za košuto ali tele 20 \$.

Za zastreljeno in nenajdeno košuto ali tele plača lovski gost 50 \$ odškodnine, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, več del po krvnem sledu.

c) Odkup uplenjene divjadi kg po 1 \$.

Muflon

Lovna doba od 1. X. do 31. XII.

Dnevna lovna pristojbina za vsakega gosta 15 \$.

S to pristojbino je plačano:

vstop v lovišče,
spremljevalec,
uporaba lovskih naprav,
priprava trofeje za transport,
organizacija lova,
uporaba psa, večšega dela po krvnem sledu.

a) Odstrel ovna:

do 150 točk	200 \$
od 150,1 do 165 točk	300 \$
od 165,1 do 175 točk	400 \$
od 175,1 do 185 točk	500 \$
od 185,1 do 195 točk	600 \$
od 195,1 do 205 točk	700 \$
od 205,1 do 210 točk	800 \$
za vsako nadaljnjo točko nad 210 točk	100 \$

Za zastreljenega in nenajdenega muflona-ovna plača gost odškodnino 300 \$, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, več del po krvnem sledu. Kot trofeja pripadajo lovskemu gostu rogovi z lobanjo, po želji pa tudi muflonova koža.

b) Odstrel ovce:

Odstrelna taksa za ovco 20 \$.

Za zastreljeno in nenajdeno ovco plača gost 40 \$ odškodnine, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, več del po krvnem sledu.

c) Odkup uplenjene divjadi kg po 1 \$.

Srnjad

Lovna doba za:

srnjaka od 1. VI. do 30. XI.,
prsk od 25. VII. do 15. VIII.,
srno in mladiča od 1. IX. do 31. XII.

Dnevna lovna pristojbina za vsakega gosta 10 \$.

S to pristojbino je plačano:

vstop v lovišče,
spremljevalec,
uporaba lovskih naprav,
priprava trofeje za transport,
organizacija lova,
uporaba psa, večšega dela po krvnem sledu.

a) Odstrel srnjaka:

do 70 točk	20 \$
od 70,1 do 80 točk	30 \$
od 80,1 do 85 točk	35 \$
od 85,1 do 90 točk	40 \$
od 90,1 do 95 točk	45 \$
od 95,1 do 100 točk	50 \$
od 100,1 do 105 točk	60 \$
od 105,1 do 110 točk	70 \$
od 110,1 do 115 točk	100 \$
od 115,1 do 120 točk	150 \$
za vsako nadaljnjo točko nad 120 točk	20 \$
za vsako nadaljnjo točko nad 130 točk	50 \$

Za zastreljenega in nenajdenega srnjaka plača gost 25 \$, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, več del po krvnem sledu.

Kot trofeja pripada lovskemu gostu rogovje z lobanjo.

b) Odstrel srne ali mladiča:

Dnevna lovna pristojbina za vsakega gosta 5 \$.

Odstrelna taksa za srno ali mladiča 5 \$.

Za zastreljeno in nenajdeno srno ali mladiča plača lovski gost odškodnino 15 \$, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, več del po krvnem sledu.

c) Odkup uplenjene srnjadi kg po 1,5 \$.

Gamsi

Lovna doba za:

gamsa od 1. VIII. do 31. XII.,
prsk od 20. X. do 10. XII.,
kozy od 1. IX. do 31. XII.

Dnevna pristojbina za vsakega gosta 15 \$.

S to pristojbino je plačano:

vstop v lovišče,
spremljevalec,
uporaba lovskih naprav,
priprava trofeje za transport,
organizacija lova.

a) Odstrel gamsa ali koze:

do 70 točk	90 \$
od 70,1 do 80 točk	100 \$
od 80,1 do 85 točk	115 \$
od 85,1 do 100 točk za vsako točko še po	4 \$
od 100,1 do 103 točk	200 \$
od 103,1 do 106 točk	220 \$
od 106,1 do 110 točk	250 \$
za vsako nadaljnjo točko čez 110 točk še po	30 \$

Za zastreljenega in nenajdenega gamsa ali kozo plača lovski gost 90 \$ odškodnine.

Lovskemu gostu pripadajo kot trofeja roglji z lobanjo in čop, po želji pa tudi cela glava z vratom v koži.

b) Odkup uplenjene divjadi kg po 1 \$.

Medved

Lovna doba: teden dni pred polno luno marca, aprila, oktobra, novembra in decembra.

Dnevna lovna pristojbina za vsakega gosta 30 \$.

S to pristojbino je plačano:

vstop v lovišče,
spremljevalec,
uporaba lovskih naprav,
izkoženje medveda,
organizacija lova,
uporaba psa, večšega dela po krvnem sledu.

Odstrel medveda:

do 200 točk	500 \$
od 200,1 do 210 točk	550 \$
od 210,1 do 220 točk	600 \$
od 220,1 do 230 točk	650 \$
od 230,1 do 240 točk	700 \$
od 240,1 do 250 točk	800 \$
od 250,1 do 260 točk	900 \$
od 260,1 do 270 točk	1000 \$
od 270,1 do 280 točk	1150 \$
od 280,1 do 290 točk	1300 \$
od 290,1 do 300 točk	1600 \$
za vsako nadalj. točko čez 300 točk še po	80 \$

Za zastreljenega in nenajdenega medveda nad 120 kg ocenjene teže plača lovski gost odškodnino 500 \$, za medveda pod 120 kg ocenjene teže pa 250 \$, pod pogojem, da je bil v gostovi navzočnosti uporabljen pes, več del po krvnem sledu.

Za zgrešeni strel na medveda plača lovski gost odškodnino 100 \$.

Kot trofeja pripada gostu koža z lobanjo, po želji pa tudi ves medved.

Divji petelin in ruševac

Lovna doba za:

divjega petelina od 1. IV. do 31. V.,
ruševca od 16. IV. do 15. VI.

Dnevna pristojbina za vsakega gosta 10 \$.

S to pristojbino je plačano:

vstop v lovišče,
spremljevalec,
uporaba lovskih naprav.

Odstrelna taksa za div. petelina 200 \$.

Odstrelna taksa za ruševca 100 \$.

Za vsakega zgrešenega ali zastreljenega div. petelina plača gost 150 \$ odškodnine, za ruševca pa 80 \$.

Kot trofeja pripada gostu div. petelin ali ruševac.

Divji prašiči

Lovna doba: od 16. VII. do 15. II.

Dnevna lovna pristojbina za vsakega gosta 10 \$.

S to pristojbino je plačano:

vstop v lovišče,
spremljevalec,
uporaba lovskih naprav,
priprava trofej za transport,
organizacija lova,
uporaba psa, več del po krvnem sledu.

Odstrel merjasca:

do 90 točk	50 \$
od 90,1 do 100 točk	80 \$
od 100,1 do 110 točk	120 \$
od 110,1 do 120 točk	180 \$
od 120,1 do 130 točk	300 \$
za vsako nadaljnjo točko čez 130 točk še po 30 \$	

Odstrel prašiča v 1. letu star.	30 \$
Odstrel prašiča v 2. letu star.	40 \$
Odstrel svinje	50 \$
Zastreljen in nenajden prašič v 1. l. star.	15 \$
Zastreljen in nenajden prašič v 2. l. star.	25 \$
Zastreljena in nenajdena svinja	35 \$
Zastreljen in nenajden merjasec	50 \$

Če se pogona udeleži najmanj 10 lovcev, ga lahko plačajo pavšalno:

za prvi dan po osebi	30 \$
za vsak nadaljnji dan po osebi	25 \$

S temi pavšalnimi zneski so plačane dnevne lovne pristojbine in odstrelne takse za divje prašiče, uplenjene na pogonu.

Kot trofeja pripadajo gostu čekani, po želji pa tudi koža z glavo. Če gost vzame kožo ali pa samo glavo, je zaželeno, da odkupi tudi divjačino; če je ne odkupi, plača 50 % vrednosti divjačine.

Odkup uplenjene divjadi kg po 1 \$.

Mala divjad

Dnevna pristojbina za vsakega gosta 5 \$.

S to pristojbino je plačano:

vstop v lovišče,
organizacija lova,
spremljevalec z dresiranim psom (kolikor se lova udeleže najmanj 4 lovci, sicer se plača uporaba psa posebej 5 \$).

Odstrelne takse:

zajec (lovna doba od 1. X. do 15. I.)	6 \$
fazan (lovna doba od 1. IX. do 15. I.)	4 \$
jerebica (lovna doba od 1. IX. do 30. XI.)	4 \$
kotorna (lovna doba od 16. IX. do 31. XII.)	4 \$
gozdni jereb (lovna doba od 16. VIII. do 30. XI.)	4 \$
divja raca (lovna doba od 1. VIII. do konca febr.)	3 \$
divja gos (lovna doba od 1. VIII. do 31. III.)	3 \$
kljunač (lovna doba od 1. VIII. do 31. III.)	4 \$
golob ali grlica (lovna doba od 1. VIII. do 31. XII.)	0,75 \$
prepelica (lovna doba od 16. VIII. do 30. XI.)	0,75 \$
kozica (lovna doba od 1. VIII. do 31. III.)	0,75 \$

V loviščih, kjer odstrel fazank ni dovoljen, plača lovski gost odškodnino po 5 \$ za uplenjeno fazanko.

Uplenjena divjad pripada lovskemu gostu.

Za vsakega gonjača ali nosača plača lovski gost po 5 \$ dnevno.

Lovski gost lahko dobi tolmača, ki ga plača po dogovoru.

Ljubljana, 1. IV. 1971.

Lovska zveza Slovenije

Foto ing. B. Galjot: Na košuti, I a, 106,4 točke

Žrebanje nagrad novoletne »Lovčeve« križanke in rešitev

Žrebanje:

Uredništvo je prejelo skupno 1577 izpolnjenih križank. Žrebanje je bilo 26. 2. 1971 na lovskočuvajskem tečaju na Ugarju pri Ribnici na Dolenjskem. Tečajniki so izvolili v komisijo naslednje: Vinko Žohar, predsednik, iz LD Mislinje, Alojz Azola iz LD Smrekovec, Martin Krajnc iz LD Sentrupert, Branko Pajnič iz LD Ribnica, Alojz Picek iz LD Koper.

Križanke je vlekli iz vreče Franc Krč iz LD Jezersko.

Za tretjo nagrado je bila izвлечena ena križanka, ki je bila pravilno rešena; za drugo nagrado je bila pravilno rešena četrta izвлечena križanka; za prvo nagrado je bila pravilno rešena šele deseta izвлечena križanka.

Nagrade so dobili:

- 500,00 din (lovške potrebščine po izbiri), Majda Picek, Prijatelj trg 11, Ribnica na Dolenjskem;
- 300,00 din (lovške potrebščine), Borut Preinfalk, Ul. Martina Krpana 6, Ljubljana;
- 100,00 din (lovške potrebščine) Mirko Leban, Cankarjeva 6, Nova Gorica.

Uredništvo »Lovca«

Pravilna rešitev

VODORAVNO:

1. revir, del lovišča, več zemljišč skupaj? — kompleks; 6. gosta in mehka dlaka? — podlanka; 12. ograjen del lovišča za gojitev divjadi? — obora; 13. kulturna ustanova? — opera; 14. po lovskem zakonu ima lovopust od 1. I. do 16. VIII.? — jelen; 15. kak lovski pes je tudi dober...? — varuh; 20. lovski rog je znotraj...? — votel; 21. središče vrtenja? — os; 22. kratica za lovsko šolo? — l(ovska) š(ola); 23. ljubljansko trgovsko podjetje, ki je med drugim registrirano za nakup in prodajo divjačine? — Emona; 24. pri čakanju tudi lovcu nadležne? — ose; 25. vrsta nahrbtnika? — telečnjak; 28. tak mora biti lovec zjutraj, ko gre na lov? — prespan; 31. posledica strela? — krvavitev; 33. jelenov podočnik? — oklič; 34. kačji glas? — sik; 35. avtomobilska oznaka Celja? — Ce; 36. izumrla arktična ptica? — alk; 38. zlato (franc.)? — or; 40. poklonitev? — darilo; 42. kratica za morebiti? — ev.; 44. košutin mladič do enega leta starosti? — tele; 46. ime črke? — de ali ve; 47. službena doba (tudi lovskega poklica)? — staž; 49. napačna raba za »preverjanja? — preveravanja; 54. domače ime kakega lovea? — Kórl; 56. dovoljena pri streljanju samo na divjega prašiča in volka? — luč; 57. vrsta žil? — vene; 58. nekoč so vanjo lovili volkove in medvede? — jama; 60. ga ima srnjad pri obilni hrani? — loj; 61. prvi letalec? — Ikar; 63. važno opravilo pri lovu? — zasledovanje; 66. ime dolgoletnega predsednika Lovske zveze

Slovenije? — Jože; 68. enaka samoglasnika? — ee; 69. trditev ali postavka? — teza; 70. ime črke? — be; 71. del sprožila pri pasti stopalki? — plošča; 74. kratica za mlajši? — ml; 75. največja ptica? — noj; 76. kazalni zaimek? — te; 77. predlog? — pri; 79. rudnik premoga v Bosni? — Kreka; 81. najuporabnejša vrsta energije? — elektrika; 85. nezaščiten ptica šojine velikosti? — krekovt; 87. Obri? — Avari; 88. češka pritrtilnica? — ano; 90. električno nabit delec? — ion; 91. izdelan iz rogovja? — rožen; 93. enaka soglasnika? — ss; 95. sibirski reka? — Ob; 96. afriška »gozdna žirafa« zebra velikiosti? — okapi; 98. glasovi ptic, jereba? — klici; 99. papeška krona? — tiara; 101. avtomobilska oznaka Sarajeva? — Sa; 102. nemški predlog (ob)? — an; 103. del cerkve? — oltar; 104. najmanjša divja raka? — krehelj; 105. železna past, ki se sproži s pritiskom? — stopalka.

NAVPIČNO:

1. stepni volk? — kojot; 2. zanj uporabijo tudi košutina ali jelenova prodnika? — obesek; 3. glasbeni izraz? — mol; 4. menjanje kože? — prelevitev; 5. srnjak ali jelen v drugem letu starosti? — lanščak; 7. majhen lovec? — lovček; 8. filipinski ognjenik? — Apo; 9. zaščiteni sesalec, ki ni divjad? — netopir; 10. pes, ki se oglaš po starem sledu divjadi? — kresoč; 11. bavarsko mesto? — Aalen; 15. zadnji griljaj? — vejica; 16. del naslovne rubrike v »Lovcu«? — amater; 17. ljudje jih imajo, živali ne — roke; 18. franc. nedoločnik? — un; 19. vzklj (pri ulovitvi)? — hap; 26. prejšnja kratica naše republike? — LRS; 27. različna soglasnika?

— nv; 29. določen čas? — rok; 30. prebivalec ČSSR? — Slovák; 32. spravljanje ptičjega zaroda na svet (z enim »j«)? — valenje; 37. romanski spolk? — lo; 39. zatočišče revmatičnega lovca? — toplice; 40. oprema za gorski lov? — dereze; 41. žensko ime? — lida ali lva; 42. latinski veznik? — et; 43. zamrežen prostor za vzrejo pernatih divjadi? — voljera; 44. če ga lovec obiskuje, laže opravi lovski izpit? — tečaj; 45. vedno redkejša afriška zver? — lev; 47. prijateljica lovca v naravi? — samota; 48. zaščiten ptica, ki ni divjad? — žolna; 50. čas parjenja jelenjadi? — ruk; 51. ime lovčeve žene? — Ana; 52. povzroči ga lep lovski doživljaj? — veselje; 53. spremlja glad? — jad; 55. velika množina žuželk? — roj; 59. race se dvignejo na večerni prelet, ko zazvojni...? — ave; 62. koč na Begunjščici, zatočišče tudi lovcem? — Roblek; 64. lev, latinsko ime? — leo; 65. španski otoki v Atlantiku? — Azori; 67. prislov časa? — že; 71. italijanska reka? — Po; 72. merilec električnega toka? — števce; 73. orožje velike divjadi? — čekani; 74. riba? — mrena; 75. duša umrlih pri Starih Slovanih? — nav; 77. prihod (k plenu)? — pristop; 78. kraj pri Opatiji? — lka; 79. vse leto zaščiten divjad vranjega rodu? — krokari; 80. ob smrti domačega prašiča so, ob smrti divjega ne? — koline; 82. Kljukčeve lovske prigode? — laži; 83. različna soglasnika? — tr; 84. vetrni jopič? — anorak; 85. v njem lahko kupiš razne revije, »Lovca« ne? — kiosk; 86. spopad kozorogov? — trk; 89. na »zadnjem pogonu« zelo tekne — obara; 92. pijača Starih Slovanov? — ol; 94. v mišicah divjega merjasca? — sila; 97. lesena past? — pah; 100. športna kratica? — atl.

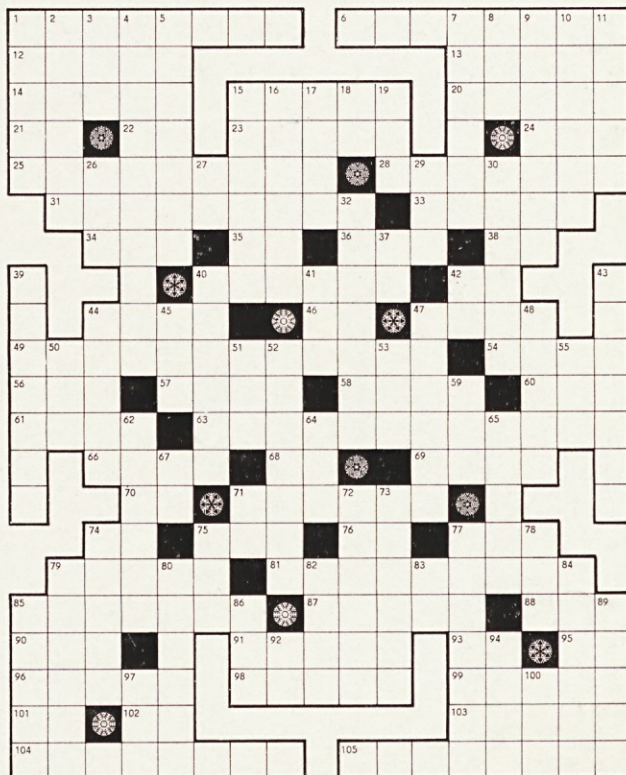

Foto ing. Janez Pogačnik: Pomlad pod Storžičem

TOVARNA VERIG
LESCE-JUGOSLAVIJA

vam nudi iz širokega proizvodnega programa vse vrste elektro-
varjenih verig za industrijo, transport in široko potrošnjo ter
vijačno blago, specializirano za lesno industrijo